Jutri popoldne vsi na svečano proslavo 10. obletnice OF na stadionu „Prvi maj“ !

PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

Leto VI - Štev. 94 (1782) Poštnina plačana v gotovini Spedizione in abbon. post. 1. gr. TRST, sobota 21. aprila 1951 Cena 15 lir

Schuman o francoskem stališču do raznih mednarodnih vprašanj

Vsebina pisma francoske vlade Adenauerju v zvezi z ukinitvijo porurske nadzorstvene oblasti - Massigli se je razgovarjal z Morrisonom - Schumacherjeva spomenica o Schumanovem načrtu - V sredo štirikratno glasovanje o zaupnici francoski vladi

PARIZ, 20. — Francoski zunanji minister Schuman je imel danes tiskovno konferenco, na kateri je izjavil med drugim, da bo Francija sodelovala pri podpisu mirovne pogodbe z Japonsko, toda pogajanja v tem smislu se niso še začela.

Glede odstavitve Mac Arthurja je izjavil, da je francoska vlada večkrat izrazila mnenje, da je potrebna omejitev korejskega spora politično vprašanje in zato morajo le najvišje politične instance spremeniti morebitno pooblastilo vrhovnemu poveljniku oboroženih sil, ker je bil mandat omejen na Korejo. Na vprašanje ali zadnji dogodki lahko izboljšajo možnost sporazumne rešitve spora, je minister omenil napore Združenih narodov za mir. Pripomnil je, da bi bilo sedaj neumestno bolj podrobno govoriti o tem.

Zanikal je nato, da bi bili predlagali Strasbourg in Kehl kot sedež organizmov, ki jih predvideva Schumanov načrt, ker se bodo morale o tem prej posvetovati prizadete države.

Nato je Schuman govoril o položaju Posarja v Schumanovem načrtu in izjavil, da podpis francoskega zunanjega ministra obvezuje Posarje prav tako kakor Francijo. Z ene in z druge strani pa so se o tem obvezali s pridržkom, da tako francoski in posarski parlament odobrita dogovor. Če ne bo posarski parlament odobril dogovora o načrtu, se bodo države članice ponovno posvetovale. V ministrskem svetu predstavlja Posarje francoski zunanji minister. Omenil je nato pisma, ki sta si jih izmenjali francoska in nemška vlada o tem vprašanju.

Glede britanskih ugovorov zaradi sporočila kanclerju Adenauerju o bodočem statutu porurske oblasti je Schuman izjavil, da je bila britanska vlada stalno obveščena o pogajanjih. 10. aprila da so sporočili britanski francosko stališče o bodoči ureditvi mednarodne oblasti za Porurje. 16. aprila pa so bili britanski vladi besedilo pisma, ki ga je Schuman poslal Adenauerju.

Glede odnosov med Schumanovim načrtom in Severno Afriko je Schuman izjavil, da ozemlja Severne Afrike izključena iz tega načrta. Z Italijo pa je bil sklenjen ločen sporazum o preskrbi italijanske železne industrije s surovinami iz francoske Severne Afrike. Z druge strani pa se države podpisnice obvezujejo, da bodo odprle svoja prekomorska ozemlja enotnemu trgu za premog in jeklo, prav tako kakor se dogaja za njihove evropske proizvode.

Poudaril je nato, da sploh ne obstaja nevarnost nemške konkurence. Glede nevarnosti enotne Nemčije, ki bi se v petdesetih letih trajanja tega dogovora orientirala proti Vzhodu, je dejal Schuman, da je ta nevarnost povsem teoretična, ker bo prav ustanovitev skupnosti za premog in jeklo z Zahodom vedno bolj onemogoča orientacijo Nemčije proti Vzhodu.

Izrazil je tudi prepričanje, da se bodo omejili na skupnost za premog in jeklo, pač pa da bodo ustanovili druge, kakor n. pr. za prevozništvo, poljedelstvo itd. Na političnem področju pa bo evropska vojska.

Glede atlantskega pakta je Schuman izjavil, da vprašanje razširitve tega pakta na vzhodno Sredozemlje in še posebno na Turčijo in Grčijo, ni še dozorelo, da bi lahko o tem javno govorili. Francija ne more zavzeti stališča, ne da bi vedela za stališče ostalih podpisnikov. Francija se ni uprla sprejemu Grčije v atlantski pakt, toda rešitev je tudi druga rešitev: sklenitev posebnega sredozemskega pakta. Toda vse to je še v študiju in sedaj je nemogoče izreči dokončno uradno stališče.

O Sforzovem predlogu za sklenitev pogodbe o nenapadanju med državami atlantskega pakta in Sovjetsko zvezo je Schuman izjavil, da pozdravlja to pobudo, da pa je ne more komentirati, dokler ne ve za vsebino predloga. O evropski vojski je Truman dejal, da se malo govori o delu konference, toda nekega dne bo nastala evropska vojska, o kateri bo o njej mnogo govorili.

Nato je Schuman izjavil, da je pri razgovorih v ZDA ni govorilo o Maroku; glede Irana pa se Francija ni udeležila angleško-ameriških razgovorov o petroleju, ker je pri tem samo posredno in v majhni meri zainteresirana.

Končno je Schuman odgovoril še na druga vprašanja in je izjavil, da se bo zasedanje glavne skupščine OZN začelo novembra v Parizu; lahko pa se začelo tudi prej, če bodo prej končane. Na vprašanje o možnosti konference štirih brez prej določenega dnevnega reda je Schuman izjavil, da za sedaj ni nobenega sporazuma. Sedaj skušajo doseči skupni dnevni red in je danes, da bo Gromiko dobil navodila, zato da se lahko izjavil o zadnjih zahodnih predlogih.

Francosko zunanje ministrstvo je danes objavilo besedilo pisma, ki ga je 18. aprila poslala francoska vlada Adenauerju v zvezi s postopno ukinitvijo porurske oblasti. Mnenje francoske vlade je, da bi bilo treba podvzeti sledeče ukrepe:

1. Sedanje funkcije porurske oblasti bi morale prenehati najpozneje ob ustanovitvi skupnega trga za premog;

2. Nemčija bi morala biti podvržena glede proizvodnje jekla samo skupnim določbam, ki veljajo za vse države podpisnice; zaradi tega bi morali takoj ko dogovor stopi v veljavo, ukiniti omejitve za proizvodnjo in proizvodno zmogljivost jekla v Nemčiji;

3. porurska oblast bi se morala odpovedati funkcijam na področju premoga in jekla, katerih pristojnost preide visoki oblasti postopoma kakor bi bila ta pooblaščena za to. Na koncu zatrjuje pismo francoske vlade, da bi morali vsi ukrepi začeti učinkovati najpozneje ob ustanovitvi skupnega trga.

Francoska vlada izjavlja, da ima namen po podpisu dogovora posredovati pri državah podpisnicah londonskega sporazuma in pri drugih okupacijskih silah, zato da dobi njihov pristanek.

V Londonu pa se je danes francoski poslanik Massigli sestal z angleškim zunanjim ministrom Morrisonom. Tako v angleških kakor francoskih uradnih krogih odklanjajo pojasnila o tem razgovoru, vendar pa se zdi, da je francoski poslanik dal zunanjemu ministru pojasnila v zvezi s Schumanovim načrtom in še posebno v zvezi z vprašanjem porurske oblasti.

Adenauer je na tiskovni konferenci danes še posebno poudarjal važnost obljube, da se bo ukinila omejitev proizvodnje nemškega jekla.

Medtem pa so se razširile vesti, da je francoski visoki komisar v Saarbruecku podal ostavko, ker so Posarje na zahtevo zahodnonemške vlade držali ob strani pri podpisu Schumanovega načrta. Schuman ni hotel dati na tiskovni konferenci o tem nobenega pojasnila, vendar pa se vztrajno trdi, da je visoki komisar dejansko podal ostavko.

V Bonnu pa so objavili spomenico, v kateri Schumacher postavlja sedem pogojev socialnodemokratske stranke za odobritev Schumanovega načrta:

1. enakopravnost vseh udeleženih držav na političnem in pravnem področju;
2. razširitev evropske skupnosti za premog in jeklo na vse demokratične države Evrope, vštevši Skandinavske države in Veliko Britanijo;
3. evropsko načrtovanje, ki naj temelji na gospodarstvu posameznih držav;
4. predstavništvo vsake države v mednarodnih ustanovah na podlagi njihove važnosti in proizvodnje;
5. ustanovitev mednarodnega demokratičnega parlamenta, ki naj bi nadzoroval visoko oblast;
6. razvoj sedanjih gospodarskih virov, ne da bi se pri tem ena ali druga država okoristila ali bila oškodovana zaradi «politike velesile»;
7. pravica soudeležbe delavcev pri socialnem in gospodarskem življenju.

Francoski visoki komisar Francois Poncet pa je danes na tiskovni konferenci izjavil, da Schumacherjeva kritika ni utemeljena in da ni res, da Schumanov načrt veže Nemčijo za dobo 50 let, ker posebna določba v dogovoru omogoča njegovo revizijo.

Govoril je nato o nemški reakciji na procese proti nemškim vojnim zločincem v Franciji in je izjavil, da je treba upoštevati tudi francosko javno mnenje. Navedel je nato, da se od 300.000 Francozov, deportiranih v Nemčijo ni vrnilo 100.000. Razen tega je bilo 100.000 članov odpora ubitih ali mučenih v Franciji za časa okupacije. Francoska sodišča so oprostila 212 oseb, obtoženih vojnih zločinov in v Franciji je bilo vsega skupaj usmrčenih 15 vojnih zločincev.

Queuille je nocoj javil skupščini, da namerava zahtevati odložitev treh drugih razprav, tako da se bo lahko takoj, začelo s čitanjem proračuna, in postaviti za vsako od treh resolucij vprašanje zaupnice. Prvo resolucijo bo predložil jutri zjutraj, drugo v ponedeljek zjutraj, tretjo pa v ponedeljek zvečer. Podobno resolucijo je vlada predložila tudi v sredo. O vseh štirih bodo glasovali v sredo zvečer.

Danes se je ministrski predsednik Queuille sestal z voditelji večinskih skupin v skupščini in so se dogovorili o dnevnem redu zasedanja skupščine. Na zahtevo ministrskega predsednika pa je skupščina sklenila, da bodo šele v sredo zvečer glasovali skupno o vseh vprašanjih zaupnice, ki so bila že postavljena ali ki bodo postavljena pred ponedeljkom.

V NEDELJO 10. JUNIJA t. l. bodo volitve v občinske svete in v pokrajinski svet goriške pokrajine

V občinske svete v Doberdobu, Števerjanu, Sovodnjah in Zagraju bo izvoljenih po 15, v Koprivi in Krminu pa po 20 občinskih svetovalcev

Naš dopisnik v Gorici je sinoči dobil od goriške prefekture dva dekreta, s katerima se razpisujejo za 10. junija t. l. volitve za občinske svete v občinah Kopriva, Krmin, Doberdob, Zagraj, Steverjan in Sovodnje ter za pokrajinski svet goriške pokrajine.

Besedilo dekretov je sledeče:

Upoštevajoč potrebo obnovitve uprave na volilni podlagi v občinah Doberdob, Kopriva, Krmin, Zagraj, Steverjan in Sovodnje;

Sporazumno s prvim predsednikom prizivnega sodišča v Benetkah;

Upoštevajoč člen 18 enotnega besedila zakonov za sestavo in izvolitev organov občinskih uprav, odobren z ukazom predsednika republike od 5. aprila 1951 št. 203;

Ukazuje:

Za nedeljo 10. junija 1951 so določene volitve za izvolitev občinskih svetovalcev v sledečih občinah pokrajine:

1. Kopriva - za izvolitev 20 svetovalcev;
2. Krmin - za izvolitev 20 svetovalcev;
3. Doberdob - za izvolitev 15 svetovalcev;
4. Zagraj - za izvolitev 15 svetovalcev;
5. Steverjan - za izvolitev 15 svetovalcev;
6. Sovodnje - za izvolitev 15 svetovalcev.

Županom in prefektovim komisarjem prizadetih občin je poverjena izvedba tega dekreta in tozadevnih zakonskih predpisov.

Prefekt: Palamara

Gorica, 20. aprila 1951.

***

Upoštevajoč potrebo obnovitve pokrajinskega sveta na volilni podlagi v smislu zakona od 8. marca 1951 št. 122;

Sporazumno s prvim predsednikom prizivnega sodišča v Benetkah;

Upoštevajoč člen 9 zakona od 9. marca 1951 št. 122;

Upoštevajoč člen 18 enotnega besedila, odobrenega z ukazom predsednika republike od 5. aprila 1951 št. 203;

Upoštevajoč ukaz predsednika republike od 22. marca 1951 št. 172, ki vsebuje razpored volilnih okrožij za izvolitev pokrajinskega sveta za Furlanijo - Julijska krajina;

Ukazuje:

Za 10. junija 1951 so določene volitve za izvolitev pokrajinskega sveta v vseh šestnajstih volilnih okrožjih goriške pokrajine, določenih z omenjenim ukazom predsednika republike od 22. marca 1951 št. 172.

Prefekt: Palamara

Gorica, 20. aprila 1951.

Gromiko zavrača zahodne predloge

PARIZ, 20. — Na današnji seji štirih namestnikov je Gromiko zavrnil zadnji zahodni predlog in s tem spet zaostril položaj. Sovjetski delegat je zahodni načrt ostro kritiziral in mu zlasti očital, da polaga večjo važnost na ugotavljanje sedanje ravni oborožitve kot na razorožitev, in prav tako, da predvideva splošno razorožitev, medtem ko lahko namestniki govorijo samo o razorožitvi štirih velesil. Gromiko se je nato hvalil, da je doslej samo on konkretno prispeval k napredku konference in nato potrdil, da ZSSR ne more biti odgovorna za posledice «negativnega stališča zahodnih delegatov». Končno je sovjetski delegat dejal, da med namestniki ni soglasja glede avstrijske pogodbe.

Vprašanje avstrijske pogodbe je takoj po običajnem čaju povzročilo živahen dvogovor med Gromikom in Jessupom. Gromiko ni hotel pojasniti sovjetskega stališča do te pogodbe in venomer trdil, da je to že storil. Ker je Gromiko vztrajal pri svojem, so sejo prekinili. Nadaljevali bodo jutri predpoldne ob 10.30.

Sovjetska delegacija je predložila po nekaterih poročilih nov predlog dnevnega reda, ki se od prejšnjega sovjetskega predloga razlikuje samo po nekaterih nebistvenih malenkostih. Predstavnik zahodnih delegacij je po seji izjavil, da je bila današnja seja «zelo negativna».

KARAČI, 20. — List «Dawn» javlja, da je «izginil» član češkoslovaške gospodarske misije v Karačiju Kozak. «Izginil» je s svojega stanovanja v trenutku, ko je dobil obvestilo, naj se vrne v domovino.

SPORED PROSLAVE

10. obletnice ustanovitve Osvobodilne fronte slovenskega naroda

1. Otvoritev in pozdravi delegacij;
2. Govor tov. Branka Babiča;
3. Zgodovinski prikaz borbe slovenskega ljudstva na Primorskem, ki je ponazorjen v desetih slikah v knjigi naše zgodovine.

PRVA SLIKA

Pred nami se odpre knjiga naše zgodovine in vidimo ozemlje, ki ga naše ljudstvo že preko 1300 let češe in rahlja z znojem ter zaliva s svojo krvjo.

DRUGA SLIKA

Ljudstvo brani svojo zemljo pred grabežljivostjo avstroogrskega dvoglavega orla in rimske volkulje, ki se zajedata v naše narodno telo.

TRETJA SLIKA

Težnja, da se združimo z ostalimi Slovenci, se po prvi svetovni vojni ni uresničila: postali smo plen italijanskega imperializma. In čeprav so imeli vsi polna usta obljub, so se že v predfašistični, demokratični Italiji dvignili prvi ognjeni plameni iz naših kulturnih domov, začelo se je narodno in gospodarsko zatiranje in se nadaljevalo pod fašizmom do skoro popolnega uničenja.

ČETRTA IN PETA SLIKA

Proti smrtni obsodbi našega naroda, proti teptanju človečanskih pravic, proti množičnemu zapiranju in izgonom našega ljudstva se dvigne odpor. Plamenica upora se širi od Krnice, Mačkovelj in Marezig, preko Gortana, bazoviških junakov do Pinka Tomažiča.

ŠESTA IN SEDMA SLIKA

In ko so bili naši sovražniki že trdno prepričani, da je slovenski narod mrtev, so se združile vse sile, ki jim je bila usoda slovenskega naroda pri srcu, ter ustanovile Osvobodilno fronto.

Ta dan, 27. marca 1941 je končano dolgo poglavje naše suženjske zgodovine. Za Slovence se začne nova doba: vsenarodni oboroženi upor, ki raste od prvih partizanskih čet do močnih divizij. In v tem uporu se uporno bore Primorci za usodo svoje kraške zemlje ob morju, stro fašizem na slovenski zemlji in v samem Trstu, uničijo rimsko tiranstvo na svojih tleh.

OSMA SLIKA

Prvi maj. Primorska je zasijala pod svobodnim pomladnim soncem, pod soncem resnične svobode. Tržaško delovno ljudstvo je ramo ob rami s Titovo armado osvobodilo Trst.

DEVETA SLIKA

Toda slovenskemu narodu tudi po tej vojni ni bilo dano, da bi do kraja uresničil svoj program Združene in svobodne Slovenije. S krvjo 42.800 žrtev smo napisali, da smo si sami priborili svobodo in tega ne morejo izbrisati niti oni, ki hočejo barantati z malimi narodi. Mi ostajamo zvesti izročilu svojih mrtvih, ostajamo svobodni v svojih mislih in srcih, v nas je železna volja. Vztrajamo in bomo vztrajali, ker vemo, da bo še prišel naš prvi maj!

DESETA SLIKA

Besede pesnika Otona Župančiča «imamo napisane v svojem srcu:

«DRŽI SE, NAROD MOJ! STOJ ZA SVOJE PRAVICE V TRSTU, V GORICI, V KOROTANU, POVSOD! VEM DA SE BOŠ, ZAKAJ JASNA JE TVOJA MISEL, RAVNA JE TVOJA POT!»

Slovenskemu narodu, ki z velikim zaupanjem gleda na nas, pa povemo, da nas nobeni pretresi ne bodo mogli omajati, da bomo trdno obstali na zemlji, kjer stojimo že tisoč tri sto let, da se bomo za to borili, ojekleneli v dolgi dobi trpljenja in borbe.

***

Pri zgodovinskem prikazu borbe slovenskega ljudstva na Primorskem sodelujejo recitatorji, pevski zbori, godbe, itd.

Po proslavi ljudsko rajanje.

ODBOR ZA PROSLAVO 10. OBLETNICE OF

URADNI KROGI ZDA POUDARJAJO prednost političnih razlogov pred vojaškimi

Pojasnilo o Mac Arthurjevih trditvah, da so ga vojaški poveljniki podpirali - Senatna komisija predlaga prijateljsko izjavo ZDA ljudstvu ZSSR - Mac Arthurjev sprejem v New Yorku - Vtis generalovega govora v krogih OZN

WASHINGTON, 20. — Ameriška senatna komisija za zunanje zadeve je danes soglasno odobrila resolucijo, ki bo predložena senatu in ki zahteva, naj predsednik ZDA obvesti ZSSR o «zgodovinskem in trajnem prijateljstvu ljudstva ZDA do ljudstva ZSSR». Ameriško ljudstvo, dodaja resolucija, «ne želi vojne z ZSSR, še manj pa strašnih posledic take vojne».

Medtem ko se nadaljuje koreografija slavnostnih sprejemov generala Mac Arthurja, poudarjajo v washingtonskih uradnih krogih, da ni nobenega nasprotja med izjavami generala Mac Arthurja, da so voditelji ameriškega glavnega stana soglašali z njim na vojaškem področju, in med pojasnilom obrambnega ministrstva, da so glavni Trumanovi civilni in vojaški svetovalci odobrili predsednikov sklep o odstavitvi.

Soglasnost z generalom Mac Arthurju, poudarjajo v Pentagonu, pomeni v vojaškem slovarju, da je odločilna zmaga v korejski vojni praktično nemogoča, če se tja ne pošljejo močna ojačenja v ljudeh in materialu in če se ne izvede letalska akcija proti Mandžuriji. Dodajajo pa, da to ne pomeni, da menijo voditelji novega stana, da bi morali vojaški razlogi prevladati nad političnimi, o katerih lahko sodi samo politična uprava, t. j. predsednik in vlada. Ker meni predsednik, da bi akcija proti Kitajski sprožila svetovno vojno, česar nočejo ne ZDA ne njeni zavezniki, so voditelji glavnega stana odobrili Trumanovo stališče.

Obenem opozarjajo na govor generala Collinsa, načelnika glavnega stana suhozemskih čet, pred šestimi tedni na Koreji, ko je dejal pred nekaj stotinami novinarjev, da je kakršen koli sklep o nadaljevanju korejske vojne onkraj 38. vzporednika stvar političnih voditeljev. Podobno se je izrazil danes tudi general Bradley, ki je govoril pred študenti univerze Severne Caroline. Bradley je rekel, da je «odstranitev generala Mac Arthurja predvsem politična zadeva». Na vprašanje o resničnosti Mac Arthurjevih trditev, da so ga voditelji glavnega stana podpirali v njegovi politiki, je Bradley odgovoril: «Načelniki glavnega stana so vojaški svetovalci predsednika. Njihovo mnenje pa mora ostati zaupno; če bi postalo javno, bi izginila vsaka njegova korist».

Mac Arthurju je danes priredila svečani sprejem newyorška občina. General se je z odprtim avtomobilom v nekakem slavnostnem sprevodu počasi vozil skozi mesto; od hotela Waldorf Astoria do občinske hiše je napravil križem po New Yorku pot kakšnih 30 km in odzdravljal ljudem, ki so ga pozdravljali s pločnikov. Njegova žena je ljudem v špalirju mahala z belim čipkastim robčkom.

Policija računa, da je na newyorških ulicah Mac Arthurjev odhod opazovalo sedem milijonov in pol oseb, kar pomeni, da so prišli ljudje tudi iz drugih mest, ker New York sam nima toliko prebivalcev. Mac Arthur je pri tem skoraj za polovico prekosil dosedanji rekord, ki sta ga držala general Eisenhower, ko se je leta 1945 vrnil iz Evrope, in polkovnik Lindbergh, ko se je leta 1927 vrnil s svojega rekordnega poleta preko Atlantika.

Na slavnostni sprejem v newyorški občini ni bil povabljen sovjetski diplomat Zimčenko, namestnik glavnega tajnika OZN. Newyorški župan Impellitteri je izjavil, da ga niso povabili, da bi «general Mac Arthur ohranil dober spomin na ta sprejem».

Newyorški listi posvečajo danes veliko pozornost generalovemu povratku, zlasti pa časopisi Hearstove skupine. «World Telegram» je objavil 60 cm visoko fotografijo generala, list «Journal American» pa mu posveča osem strani.

Na newyorškem letališču, kamor je Mac Arthur prispel zgodaj zjutraj, ga je pozdravila ogromna ameriška zastava, dolga 18 m, široka 17 in težka 170 kg.

V krogih Združenih narodov v New Yorku je Mac Arthurjev govor samo še potrdil mnenje, da ni bil najboljši mož, ki bi vodil koalicijo čet raznih narodnosti, ki se borijo na Koreji pod zastavo OZN. Njegovi cilji na Koreji, kot jih je razložil v svojem govoru, nimajo nič skupnega s cilji Združenih narodov, pravijo isti krogi, in opozarjajo na besede Trygve Liea, da je prvi cilj OZN «odbiti napad in obnoviti mir in varnost». Ta izjava omejuje vojaške obveznosti OZN, kajti vedno je treba imeti pred očmi, da je namen OZN, da se nevarnost za razširjenje spopada v tretjo svetovno vojno zmanjša, ne pa poveča.

V istih krogih poudarjajo, da izhaja jasno iz Mac Arthurjevega govora, da je njegov edini cilj borba proti komunizmu. Namen OZN pa ni borba proti komunizmu, temveč samo borba proti napadalnosti s katere koli strani. Pri tem pa dodajajo, da so članice OZN tudi komunistične države in da je svojo kandidaturo postavila tudi LR Kitajska, ki jo podpirajo pri tem razne druge države. Mac Arthurjev program pa je predvsem v nasprotju z iskanjem možnosti pogajanj, ki jih želi Indija skupno z drugimi azijskimi deželami ob podpori tudi drugih delegacij. Splošni vtis je, da po Mac Arthurjevem govoru delegacije pri OZN odobravajo Trumanov sklep z mnogo večjim prepričanjem kot takoj spočetka.

«Naše edino upanje v svetovni mir je v Združenih narodih», je danes izjavil predsednik Truman skupini angleških novinarjev, ki jih je sprejel v Beli hiši.

Angleški veleposlanik v Washingtonu se je danes približno eno uro razgovarjal z namestnikom ameriškega zunanjega ministra Johnom Hickersonom. Govorila sta o položaju na Koreji, zlasti pa o kitajski intervenciji in o možnosti izvajanja sankcij proti Kitajski. Veleposlanik Franks ni hotel novinarjem dati nobene izjave o stališču Velike Britanije do sankcij, znano pa je, da jim Velika Britanija nasprotuje.

Tiskovna konferenca Trygve Liea

KAIRO, 20. — Glavni tajnik OZN Trygve Lie je na tiskovni konferenci izjavil, da je bil njegov obisk dobra prilika, da se informira o sedanjem stališču egiptske vlade in Arabske lige o sporih in vprašanjih v tem delu sveta.

Eden najvažnejših sklepov Združenih narodov, t. j. ustanovitev neodvisne libijske države, povzroča sedaj zelo težka vprašanja. Komisar OZN in libijski svet se trudita, da pomagata libijskemu ljudstvu do neodvisnosti in svobode. Pripomnil je tudi, da je treba še rešiti vprašanje programa za gospodarski razvoj na Srednjem vzhodu ter vprašanje arabskih beguncev.

Odklonil je vsak komentar o odstavitvi Mac Arthurja, pripomnil pa je, da je mnenja, da so sedaj večje možnosti za začetek pogajanj o korejskem vprašanju.

Napredovanje sil OZN proti Čorvonu

TOKIO, 20. — Sedanje napredovanje zaveznikov na Čorvon je prineslo nepričakovan videz. Sama fronta sil OZN se pričenja na zahodni obali približno 20 km pod 38. vzporednikom, ga nato prekorači in gre celih 16 km preko njega.

Današnje poročilo osme armade pravi, da so morale sile OZN z metalci plamena odbiti napade sovražnika na srednjem bojišču, jugovzhodno od Čorvona, kjer se je zrušila nasprotnikova obramba. Nek oddelek Kitajcev se je umaknil severno od Jongčona. OZN so na zahodnem bojišču nadaljevale s svojim napredovanjem. Pri tem so naletele le na majhen odpor. Izvidnice so naletele zahodno in severozahodno od reke Jimin po nekaj dnevih na prve nasprotnike.

Kakor javlja letalstvo, se je nasprotnikov promet severozahodno od Pjongjanga zelo zmanjšal.

Londonska mnenja o Daljnem vzhodu

Previdni komentarji Mac Arthurjevega govora - Zaskrbljenost za bodočo angleško vlogo na Pacifiku

LONDON, 20. — V londonskih vladnih krogih se branijo kakor koli komentirati govor, ki ga je imel včeraj Mac Arthur pred ameriškim kongresom. V molk so se zagrnili tudi drugi politični krogi, kajti v Londonu menijo, da bi v sedanjem trenutku vsak komentar lahko washingtonsko vlado spravil v zadrego.

Vendar imajo opazovalci vtis, da v Londonu nihče ne odobrava generalovih izjav, v katerih vidijo predvsem nov izraz težnje dajanja prednosti tihomorskemu sektorju. Vsi se spominjajo, da je ista težnja že med vojno povzročila nič koliko preglavic Churchillu in njegovi koalicijski vladi.

Tako v laburističnih kot v konservativnih krogih smatrajo na splošno, da mora korejski spopad ostati lokaliziran in da je treba stremeti za njegovo mirno rešitvijo. Obe stranki sta prav tako odločno nasprotni vsakemu razširjanju sovražnosti na Kitajsko.

Glede slavnostnih sprejemov, ki jih prirejajo generalu Mac Arthurju v Ameriki, pravijo v Londonu, da kažejo vsi znaki, da je razburjenje v ZDA doseglo svoj višek in da bo začelo polagoma upadati.

Londonski listi so tudi dokaj previdni v komentarjih o Mac Arthurjevem govoru. Times ugotavlja, da posledice Mac Arthurjeve odstavitve še niso povsem jasne. List priznava da je predsednik Truman storil vse, da bi preprečil razširjenje konflikta, opozarja, pa, da ima Truman v kongresu samo šibko večino. Po mnenju lista bo sedanji položaj v ZDA verjetno povzročil novo zakasnitev skupne izjave o ciljih OZN na Koreji in zaključuje, da je kljub vsemu odločitev o tem, ali bo svet zašel v še večjo nevarnost, slej ko prej v kitajskih rokah.

Angleški listi, zlasti konservativni, pa izražajo nezadovoljstvo z načrti za «Tihomorski obrambni sistem». List obžaluje, da ta sistem ne predvideva sodelovanje Anglije; «Daily Mail» pravi, da se skoraj zdi, kot da tri zainteresirane dežele (Avstralija, Nova Zelandija in ZDA) sodijo, da «za Anglijo ni več prostora na Pacifiku».

V uradnih krogih pa menijo, da bodo pogajanja med Washingtonom, Camberro in Wellingtonom za sklenitev obrambnega pakta samo pospešila sklenitev japonske mirovne pogodbe. Če bi Avstralijo in Novo Zelandijo vezal obrambni pakt z ZDA, ne bi imeli več razloga, da se upirata nekaterim določilom ameriškega načrta mirovne pogodbe, zlasti kar se tiče japonskih ladjedelnic in njene oborožitve.

Vendar sprejemajo tudi to v Londonu nekako z dvojnimi občutki: po eni strani kažejo zadovoljstvo zaradi te nove ameriške garancije dvema članicama Commonwealtha, po drugi strani pa ugotavljajo, da postajata oba dominiona vedno bolj odvisna od ZDA.

Pravijo pa tudi, da bi neposredno sodelovanje Anglije v tihomorskem obrambnem paktu moglo povzročiti ohladitev njenih odnošajev z drugima dvema dominionoma, Indijo in Pakistanom. Kot je znano, je Indija glavni pobornik zbližanja s Pekingom, medtem ko Avstralija in Nova Zelandija pekinške vlade nista priznali.

Vendar pa pojasnjujejo v krogih Forreign Officea, da bi Velika Britanija kot članica Commonwealtha pomagala Avstraliji in Novi Zelandiji, če bi se zapletli v kak spopad.

Razpravljanje o nemški obrambi

BONN, 20. — Zavezniški in nemški vojaški strokovnjaki, ki proučujejo vprašanja v zvezi z nemško soudeležbo pri zahodni obrambi, so se danes spet sestali v Petersbergu. Po sestanku ni bilo objavljeno nobeno poročilo.

V dobro poučenih krogih menijo, da so na današnji seji razpravljali o nemških predlogih za organizacijo obalnih pomorskih enot Zahodne Nemčije.

Prihodnje zasedanje strokovnjakov bo 4. maja.

Jugoslovanski predlog za spopolnitev dogovora o človečanskih pravicah

Dr. Bebler odpotoval z letalom v New York

PARIZ, 20. — Namestnik jugoslovanskega zunanjega ministra in stalni delegat v OZN dr. Aleš Bebler je nocoj z letalom odpotoval iz Pariza v New Yorku.

Jugoslovanski delegat v komisiji OZN za človečanske pravice Jevremović je postavil predlog, naj bi v načrt dogovora o človečanskih pravicah vključili tudi gospodarske, socialne in kulturne pravice.

Jevremović je izjavil, da ne more odobriti predloga sovjetske delegacije, ker mu primanjkuje realizma, in tudi ne ameriškega predloga, ker ne določa dovolj urejenih in jasnih obveznosti raznih držav glede jamstva teh pravic.

Jugoslovanski predlog ima pet delov. V prvem delu se poudarjajo pravice vseh do uživanja skupnih gospodarskih, socialnih in kulturnih dobrin in se nalaga državam, naj podvzamejo vse ukrepe, da zajamčijo te pravice svojim državljanom. V drugem delu se izrecno določajo gospodarske, socialne in kulturne pravice, ki spadajo v osnovne človeške pravice, kakor n. pr. pravica do dela, zavarovanje proti brezposelnosti in pravica do socialne pomoči v primeru brezposelnosti. V tretjem delu se govori o pravici do dopusta in počitka, v četrtem dela o pravici do sindikalnega organiziranja in pravici do stavke. V petem in zadnjem delu se naštevajo kulturne pravice, kakor n. pr. pravica do brezplačnega osnovnošolskega York.

Sodelovanje PSU v Milanu z vladno volilno koalicijo

Milansko mestno zborovanje PSU je sklenilo udeležbo na volitvah na skupni listi s PSLI
Podoben sklep v Bologni - Romita gre prepričevat v Torino - Spofford pri De Gasperiju

RIM, 20. — Mestno zborovanje PSU v Milanu je danes sklenilo, da se bo v Milanu PSU kljub vsemu udeležil volitev na skupni listi s PSLI, ki bo vezana na liste vladne koalicije. Kot je znano, je milanska federacija PSU pred nekaj dnevi sodelovanje z vlado odbila, kot se je zgodilo tudi v Firencah, v Torinu in še ponekod drugje.

Na današnje zborovanje je izvršni odbor PSU poslal svojo delegacijo, kateri se je posrečilo prepričati zborovalce, da je taka vezava liste potrebna v interesu združitve PSU in PSLI v enotno socialistično stranko. Milanski župan Greppi je sicer poudarjal razloge, zaradi katerih bi bilo bolje, če bi PSU v Milanu nastopil samostojno, izjavil pa je, da je v višjem interesu socialistične združitve potrebna disciplina in izvajanje sklepov izvršnega odbora.

Ob koncu seje je bila s tričetrtinsko večino odobrena resolucija, ki pravi med drugim, da zborovanje sprejema sporazum, ki sta ga vodstvi PSU in PSLI dosegli v vsedržavnem okviru, da bi «tudi v Milanu olajšalo takojšnjo združitev PSU in PSLI zaradi ugodnih perspektiv, ki jih ima združena stranka». Zborovanje je nato poverilo glavnemu odboru federacije, naj stopi v stik s PSLI in z njim določi skupno volilno akcijo, zahteva pa, naj ima skupna socialistična lista popolno svobodo v sestavljanju volilnega programa in v volilni propagandi.

Podoben sklep je sprejelo tudi mestno zborovanje PSU v Bologni, ki je sicer izrazilo svoje nasprotovanje volilnemu sistemu vezav, pristalo pa je na to, da njeni kandidati skupno s kandidati PSLI sestavijo listo socialistične enotnosti, ki bo vezana na liste demokristjanov, republikancev in liberalcev.

Vodstvo PSU je torej srečno prebrodilo milanske čeri. Izid današnjega zborovanja je bil dokaj negotov, ker ima PSU danes v milanskem občinskem svetu dokaj močne pozicije in tudi župana. Vezava list v sedanji obliki utegne te pozicije omajati in pripeljati na milanski županski stolček demokristjanskega kandidata. Trd oreh bo za vodstvo PSU še Torino: tja bo jutri odšel sam Romita, ki je doma iz Piemonta.

Nasprotovanje nekaterih federacij PSU priporočilu vodstva stranke, naj na volitvah nastopijo skupno «z ostalimi demokratičnimi skupinami» je glavna ovira za dejansko združitev PSU in PSLI. Zlasti desnica PSLI je izredno dosledna v zahtevah, naj «PSU pokaže dobro voljo», na drugi strani pa čuti članstvo PSU, zlasti močno levo krilo, istinktiven upor do sodelovanja z demokristjani in smatra poleg tega sam sistem vezanih list za nedemokratičen. To je pa seveda že vprašanje volilnega zakona, ki ga je izglasovala vladna večina.

De Gasperi je danes sprejel veleposlanika Charlesa Spofforda, predsednika sveta namestnikov zunanjih ministrov držav atlantskega pakta. Po razgovoru je Spofford naznanil, da bo imel jutri tiskovno konferenco. O razgovoru z De Gasperijem pa ni povedal več kot običajno frazo, da je bil razgovor «zelo prijateljski».

Senat in poslanska zbornica sta posvetila danes svoji seji počastitvi umrlega predsednika senata Bonomija.

Ivanoe Bonomi umrl

RIM, 20. — Danes v zgodnjih jutranjih urah je umrl predsednik italijanskega senata Ivanoe Bonomi.

V soboto 28. t. m. bodo izvolili novega predsednika senata. Pogreb Bonomija bo v ponedeljek na državne stroške.

Bonomi, ki je bil po poklicu advokat in novinar, se je rodil v Mantovi 18. oktobra 1873. Od leta 1921 do februarja 1922 je bil večkrat v vladi, udeležil se je tudi italijansko-jugoslovanskih razgovorov, ki so dovedli do rapalske pogodbe.

Po Mussolinijevem padcu je ustanovil novo stranko «Demokracija dela». Po osvoboditvi Rima je sestavil prvo vlado. Eno leto pozneje je podal ostavko in aprila 1948 je bil imenovan za senatorja; v maju istega leta je bil izvoljen za predsednika senata.

LONDON — Na vabilo angleške vlade bo prišel v torek v London avstrijski zunanji minister dr. Karl Gruber s ženo. Gruber se bo razgovarjal z Morrisonom in z drugimi vladnimi predstavniki. V petek bo Gruber odpotoval v Pariz, kjer bo sodeloval pri zasedanju sveta zunanjih ministrov OEEC.

TRŽAŠKI DNEVNIK

KOLEDAR
OBJAVE - MALI OGLASI

Sobota 21. aprila
Simeon, Dragomira
Sonce vzide ob 5.11; zatone ob 18.58. Dolžina dneva 13.47. Luna vzide ob 18.52; zatone ob 4.37.
Jutri, nedelja 22. aprila
Soter in Gaj, Ljubomer

Tržaški občinski svet nadaljuje razpravo o proračunu

Tudi včerajšnja občinska seja je bila sklicana z namenom, da se končno zaključi dolgotrajno razpravljanje o proračunu za leto 1951; toda kljub temu, da je bilo najavljenih več govornikov, se diskusija še ni zaključila in se bo morala nadaljevati še na prihodnji seji. Skoraj vsi predstavniki krščanske demokracije, ki so se do sedaj javili k diskusiji, so se takorekoč specializirali v šolskem vprašanju. Zvest tej «tradiciji» je ostal tudi včeraj demokrščanski svetovalec Gridelli, ki si je izbral za temo tudi ta zelo hvaležni problem. S tem seveda nočemo reči, da šolsko vprašanje ni važno in da ni prav, če se o njem razpravlja; nasprotno! Vendar mislimo, da je v proračunu navedenih še toliko drugih problemov, o katerih bi se tudi dalo marsikaj razpravljati. Če bi se bili omenjeni govorniki vsaj nalahno dotaknili tudi teh, ali pa če bi vsaj šolsko vprašanje obravnavali z namenom, da bi bilo na kar najboljši način rešeno, bi še šlo. Toda vsi, ki so se javili k diskusiji, so sprožili to vprašanje le, da bi pohvalili občinski odbor za njegovo dosedanje delo ter ga spodbudili naj po tej poti nadaljuje. Ker šolsko vprašanje na našem ozemlju še zdaleč ni rešeno, kar je še povsem jasno dokazal govor predstavnika Ljudske fronte tov. Dekleve, in kar moramo občutiti tudi mi Slovenci, se nam zdete pretirane hvale in spodbudne besede kaj malo na mestu ter kažejo samo, kako upravičene so naše trditve o diskriminacijski politiki, ki jo vodijo odgovorne oblasti in italijanski šovinisti do slovenskih šol. Svetovalec Gridelli ni povedal prav nič novega ter bi se bil svojemu govoru prav lahko odpovedal, ne da bi pri tem utrpela kaj diskusija o proračunu; vse, kar je namreč včeraj povedal, je na zadnji občinski seji ugotovil že svetovalec Gregoretti. Edinole glede otroških igrišč se omenjeni govornik ni strinjal z ostalimi svetovalci večine; da bi tudi to svojo kritiko ublažil, je za zaključek še enkrat pohvalil občinski odbor, ki naj v svojem delu nadaljuje po do sedaj začrtani poti.

Najdaljši govor na včerajšnji seji je imel svetovalec Brocchi, ki je izrabil to priliko, da je citiral kar vrsto izjav raznih svetovalcev večine v zvezi z vprašanji, ki kljub njihovim obljubam niso bila rešena. Seveda ni pozabil v svojih kritikah primerjati delovanje tržaške občine z italijanskimi občinami, posebno z občinsko upravo v Bologni, Genovi itd. kjer so pač v večini kominformisti. Kot kaže, je to primerjanje postalo že specialiteta kominformistov, ki kažekrat, ko govorijo o «boljši rejo tudi v tem, kaj mislijo tašitvi» tržaškega vprašanja. Med drugim je Brocchi sprožil tudi vprašanje glavne tržnice, ki jo bodo v kratkem pričeli graditi, kot tudi vprašanje ustanovitve občinske lekarne in vprašanje občinskega poljedelskega podjetja. Glede občinske lekarne je v imena svoje stranke predložil tudi resolucijo ter izjavil, da bo ob koncu diskusije o proračunu predložil še nekaj resolucij.

Sledil mu je svetovalec krščanske demokracije Bartoli Giacomo, katerega govor pa je bil tako zapleten in «učen», da nismo mogli pri najboljši volji razumeti, kaj je z njim hotel povedati; na vsak način ni povedal prav nič v zvezi s proračunom.

Včerajšnjo diskusijo je zaključil svetovalec Malalan, ki se je dotaknil vprašanja kmetovalcev našega ozemlja.

Ob koncu je župan javil, da bo na prihodnji seji na dnevnem redu razpravljanje o določbi glede takojšnje zgraditve določenega števila ljudskih hiš. Glede na kasno uro je bila včerajšnja diskusija preložena na prihodnji torek.

Še en vzrok slabih učnih uspehov

Ker imam sama svojo hčerko v slovenski srednji šoli, je povsem razumljivo, da me je članek, objavljen v vašem časopisu dne 7. t. m. pod naslovom «Vzroki slabih učnih uspehov» zelo zanimal; zanimal me je predvsem zato, ker je med vzroke za slabe uspehe, ki so bili doseženi v drugem tromesečju na slovenskih srednjih šolah, navedel tudi take, ki sem jih že večkrat slišala iz ust svoje hčerke ter njenih sošolk.

Vendar bi hotela k omenjenemu članku poudariti naslednje: prav gotovo bodo krivi slabih uspehov v precejšnji meri dijaki sami, velik vzrok za slabe uspehe bo tudi nespametno izračunavanje šolskih redov ob tromesečjih, kot tudi način redovanja; toda po mojem bo eden izmed glavnih vzrokov slabega uspeha tudi ta, da poučujejo na naših šolah profesorji, ki nimajo prave pedagoške izobrazbe. Med profesorji, ki poučujejo na srednji šoli, ki jo obiskuje moja hčerka, so nastavljeni na primer tudi inženirji, ki so lahko v svojem poklicu nadvse sposobni ter obvladajo snov, ki bi jo morali predavati do podrobnosti; vendar jim vse to znanje ne pomaga dosti, ko ga ne znajo učencem na razumljiv in zanimiv način podajati. In takih profesorjev je na naših šolah precej. Kako naj se torej čudimo slabim uspehom na naših šolah, ko ugotavljamo, da so profesorji, katerih naloga je podajati učno snov učencem, brez vsakršne pedagoške izobrazbe?

Čudim se, da niso odgovorne oblasti, pa tudi sami zainteresirani profesorji, posvetili temu, tako važnemu vprašanju več pažnje. Moje mnenje je, da bi bila naloga samih profesorjev, kot tudi odgovornih činiteljev, da posvetijo vso skrb pedagoški izobrazbi; prepričana sem, da bi uspeh prav gotovo ne izostal.

Mati

Naročniki Koledarja OF za leto 1951 - ugankarji

Naročniki in čitatelji Koledarja OF za leto 1951, ki so pravilno rešili tam objavljene uganke, naj pošljejo svoje rešitve na upravo Koledarja OF - Ul. R. Manna 29, I najkasneje do 30. aprila t. l.

Komemoracija v Ul. Ghega

V nedeljo zjutraj ob 10. uri bo komemoracija za talci, ki so bili obešeni v Ul. Ghega. Počastimo vsi s svojo prisotnostjo njihov spomin!

Proslava za Kontovel in Prosek

Danes ob 20. bo proslava 10-letnice OF za prebivalce Proseka in Kontovela. Na proslavi bo govoril tov. Stoka; sodelovali pa bodo tudi pevski zbor «Ivan Vojko», dramatični odsek, ki bo izvajal enodejanko «Mati», in domača godba na pihala.

RAZSTAVE NARODNE OSVOBODITVE

I. okraj ima razstavo v Ul. R. Manna 29 in bo odprta do nedelje 22. t. m. do 12. ure.

II. okraj ima razstavo na stadionu «Prvi maj» in je odprta vsak dan od 14. do 22. ure.

Na Općinah je razstava za Općine, Bane, Konkonel, Trebče, Repentabor in Briščke.

V Vižovljah bo otvorjena razstava danes ob 19. uri. V nedeljo bo odprta od 9. do 21. ure, v ponedeljek pa od 12. do 14. in od 18. do 21. ure.

Izleti PDT

V nedeljo 6. maja bo izlet na TRSTELJ skozi LIPO in TRNOVICO.

Danes ob 16. uri odhod v Kobarid in Bovec iz Ul. Fabio Severo.

Pozdrav domovini in Triglavu ob 10. obletnici Osvobodilne fronte

Štafeta tržaških gornikov ponesla pergament OF Tržaškega ozemlja

Vsa Slovenija pošilja letos ob 10. obletnici OF štafete na vrh Triglava, na ono goro, ki je postala prav v osvobodilnem boju, še bolj kot kdaj prej naš simbol.

Tudi mi, tržaški Slovenci, smo poslali našo štafeto. Naše pozdrave bratom v osvobojeni domovini so včeraj ponesli tržaški planinci, ki so jih spremljali koprski in piranski.

Včeraj zjutraj ob 8. je predal pergamentni zavitek tov. dr. Dekleva v imenu Osvobodilne fronte. V svojem uvodnem govoru je poudaril, da je poslanica iskren pozdrav svobodni domovini.

Spomenica, ki jo je potem tov. Dekleva prečital, pravi med drugim:

«Kri bazoviških junakov, neizmerno trpljenje vseh primorskih Slovencev pod italijansko fašistično peto je posvetilo to zemljo slovenski domovini in svobodi.

Pred desetimi leti, ko smo začeli vsi Slovenci prvič v zgodovini po mnogih stoletjih oboroženo borbo za svojo osvoboditev na poziv in pod vodstvom Osvobodilne fronte, s Komunistično partijo v srcu, takrat smo se uprli tudi primorski Slovenci kot en mož. Nad 40.000 mladih življenj je plačalo junaško odločitev, toda svoboda je zacvetela doli do morja. Vendar le za hip: sovražne sile so nas spet opeharile za svobodo in vklenile v verige naše, slovensko morje.

Zato ta sveta borba ne more nehati, ker stoje nepremakljivi skladi našega Triglava in ker se podanki njegovega pobočja prepletajo s kamenjem našega Krasa, tam kjer se naše morje vanj zajeda in ker tod nepretrgoma biva naš narod. Zato s to borbo ne bomo in nočemo odnehati, dokler ne poderemo zadnje pregraje. Na to se zaklinjamo tržaški Slovenci Osvobodilne fronte slovenskega naroda za Tržaško ozemlje z gorniki Planinskega društva v Trstu, ki to poslanico prinašamo v sinje višave našega Triglava preko okrvavljenih tal bridkega Krasa in sončne Goriške.

Ob 8.20 je štafeta odšla. Spremljajo jo naše želje, da bi srečno prinesla naš klic svobodnim bratom. Pergament, ki bo shranjen na najvišjem jugoslovanskem vrhu, bo postal simbol enotnosti in zavesti, dokaz naše zvestobe svetlim ciljem OF.

Folkloristi

Vsi oni, ki so že plesali v folklori in ki imajo še namen, naj pridejo v nedeljo na stadion «Prvi maj» ob 10. uri zjutraj.

Volivci!

Oglejte si volilne seznama

Od 15. do 30. aprila so na volilnem občinskem uradu v Ul. SS. Martiri št. 3 na vpogled volilni seznami. Urad je odprt od 8. do 14. ure in od 16. do 19.30.

Vsi volivci naj si ogledajo in nadzirajo sezname, da se preprečijo morebitne krivične izključitve. Ob tej priliki vprašamo županstvo, zakaj nam ni poslalo o vpogledu volilnih seznamov nobenega obvestila in smo morali to vest posneti po lepakih v mestu. Odločno tudi protestiramo proti dejstvu, da so lepaki samo italijanski, čeprav je veliko število volivcev Slovencev.

SLAVA PADLEMU BORCU!

Duca Ivan

Tov. Ivan je bil rojen 19. marca 1926 v Poreču. Stopil je v partizane 11.1.1944 v Tržaško brigado. Zajet od Nemcev je bil ustreljen med 71 talci 3.4.1944.

Tovarišu, ki je daroval vse za boljše dni našega ljudstva bomo ohranili trajen spomin.

SPOMINSKI DNEVI:

1828 *se je rodil francoski pisatelj Hypolyte Taine.*

1910 *je umrl ameriški pisatelj in humorist Mark Twain.*

1919 *je bil ustanovni kongres socialistične stranke delavske Jugoslavije, ki se je naslednje leto preimenovala v KPJ. Stranka je bila preganjana in prepovedana. Ko pa je bila Jugoslavija okupirana je prav KPJ dvignila prapor narodnega upora proti okupatorju.*

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE za Tržaško ozemlje

DANES 21. APRILA 1951 OB 20. URI bo v AVDITORIJU v Trstu
jubilej
NADE GABRIJELČIČEVE
S PREMIERO

„ZA NARODOV BLAGOR"

komedija v štiri dejanjih
Spisal: IVAN CANKAR Režiser: SLAVKO JAN k. g.
Scenograf: JOŽE CESAR

Osebe: Aleksij pl. Gornik - Jožko Lukeš; dr. Anton Grozd, dež. poslanec, obč. svetnik itd. - Modest Sancin; Katarina, njegova žena - Ema Starčeva; Matilda, njegova nečakinja - Štefka Drolčeva; dr. Pavel Gruden, drž. poslanec, obč. svetnik itd. - Ljudevit Crnobori; Helena, njegova žena - NADA GABRIJELČIČEVA; Jože Mrmolja in Klander, obč. svetnika - Srečko Košir in Ernest Zega; Mrmoljevka - Angela Rakarjeva; Julijan Sčuka, žurnalist - Ramdo Nakrst; Siratka, literat - Jože Babič; Fran Kadivec, jurist, sorodnik Grozdov - Stane Starešinič; profesor Kremžar - Stane Raztresen; Stebelce, poet - Silvij Kobal; Peter, sluga pri Gorniku - Julij Guštin; slabo oblečen mlad človek - Lojze Starc; hišna pri Grudnovih - Tea Starčeva; hišna pri Grozdovih - Slava Mezgečeva; prvi obč. svetnik - Anton Požar; drugi obč. svetnik - Josip Fišer.
Inspicient: Franc Pertot Šepetalec: Marij Maršič
Odr. mojst.: Ferdo Kokošar Lasuljarka: Draga Pahorjeva

V nedeljo 22. aprila 1951 ob 20. uri v Avditoriju v Trstu
ponovitev uspele Gogoljeve komedije

„REVIZOR"

V vlogi glavarja gostuje Lojze Potokar, član ljubl. Drame

V torek 24. aprila 1951 ob 20. uri gostovanje na Kontovelu
s Cankarjevo komedijo

"ZA NARODOV BLAGOR"

Vabila za obe predstavi se dobe v Zadružni tiskarni, Ul. sv. Frančiška 20 in pri Adria-Express, Ul. F. Severo 5b.

IGRALNICA V SESLJANU po sklepu nabrežinskega občinskega sveta

Zvišanje občinskih dohodkov nezadostno opravičilo za tako odločitev

Namesto v četrtek je bila seja nabrežinskega občinskega sveta včeraj popoldne, ker so se v četrtek številni svetovalci in župan udeležili pogreba pok. Emila Okretiča. Predvsem so vsi občinski svetovalci odobrili predlog tov. Skrka, naj upravni odbor pošlje predsedstvu cone protestno pismo, ker ne odgovarja redno na razne sklepe in predloge občinskega sveta, tako da nekateri sklepi čakajo na odobritev predsedstva cone še več kot eno leto. To je pač višek birokracije in zavlačevanja obenem pa jasen dokaz, kako malo upošteva predsedstvo cone občinske svete podeželskih občin in nima nikakega razumevanja za probleme naših krajev. V tem smislu se je pritožil tudi svetovalec Marizza in izrazil željo, naj bi župan ob začetku vsake seje sporočil občinskemu svetu odgovore, ki jih občinska uprava dobiva od predsedstva cone v razdobju med eno sejo in drugo.

Začeli so nato razpravljati na dolgo in široko o prošnji za ustanovitev igralnice v Sesljanu, za kar je naprosil neki tržaški kapitalist Rodolfo Filippi v imenu večje skupine tržaških velekapitalistov. Nabrežinski občini obljubljajo 60 odst. bruto inkasa, zgradili bodo hotel v Sesljanu ter poslopje za igralnico. Župan je nagovarjal občinski svet, naj odobri prošnjo, ker bi od tega imela občina velike koristi.

Občinski tajnik je v naslednjem obrazložil obstoječe zakone o tej zadevi in dal nekatera pojasnila. Občinski svet je nato soglasno izrazil svojo ugodno mnenje za ustanovitev igralnice v Sesljanu, toda s pripombo, da bodo pri gradnjah uporabljali domači kamen in domačo delovno silo.

Mi se s sklepom občinskega sveta ne strinjamo in smo naše mnenje o tej zadevi že jasno povedali, ko smo poročali o enaki razpravi v miljskem občinskem svetu.

Po daljši diskusiji je občinski svet odobril prodajo 6000 kv. metrov jusarskega zemljišča v Sesljanu mladinski avstrijski organizaciji, ki je svojčas, kakor smo že poročali, zaprosila le za najemnino zemljišča za otroško kolonijo. Zdaj pa hoče postaviti zgradbe in je v ta namen zaprosila za nakup zemljišča. Mnenja občinskih svetovalcev so si bila nasprotna, tudi navzoči zastopniki vižoveljskih jusarjev se niso strinjali s prodajo vsega zemljišča in so nekateri v znak protesta zapustili sejno dvorano, ko je pri glasovanju prevladal predlog svetovalca Marizze, da se proda vseh 6.000 kvadratnih metrov, in sicer po 200 lir. Po odobritvi tega sklepa je občinski tajnik opozoril občinski svet, da odslej naprej ne bo več prodajal jusarskih zemljišč občinski svet, ker od jutri naprej ima pooblastilo za to vaški upravni odbor jusarskih zemljišč v Vižovljah.

Ob koncu seje je občinski svet soglasno odobril sklep za nakup 1800 kv. metrov zemljišča po 300 lir za novo pokopališče v Sesljanu, ki ga bodo začeli v kratkem graditi na prostoru, ki so ga predlagali pred dnevi nekateri vaščani.

Na včerajšnji seji niso izčrpali vseh točk, zato se bo občinski svet ponovno sestal prihodnji četrtek.

Sindikalne beležke

Z današnjim dnem stopijo v veljavo že pred časom napovedani odpusti z dela v tovarni Gaslini. Z novim ukrepom bo izgubilo službo 102 uslužbencev čistilnice olj, med katerimi je 95 delavcev in sedem uradnikov.

Že pred približno dvema mesecema je vodstvo omenjene tovarne javilo, da bo odpustilo z dela 104 svoje uslužbence; na pritisk in odločno zahtevo sindikalnih organizacij kot tudi samih uslužbencev, je vodstvo nekaj dni kasneje svoj ukrep spremenilo ter začasno odpustilo z dela samo 38 svojih delavcev. Medtem je tovarna prejela še nova naročila in vse je kazalo, da je vsaj začasno odstranjena nevarnost nadaljnih odpustov z dela. Položaj se je celo tako popravil, da je vodstvo tovarne Gaslini ponovno sprejelo na delo tudi 38 začasno odpuščenih delavcev. Obstojale so celo nade, da bo tovarna prejela nova naročila.

Na žalost novih naročil ni bilo in z današnjim dnem stopi v veljavo ukrep, ki je bil samo začasno odstranjen. Prizadeti delavci so se seveda obrnili do svojih sindikalnih predstavnikov, ki bodo pričeli z vodstvom tovarne pogajanja.

Pred desetimi dnevi je tovarna Lejet odpustila z dela 10 svojih uslužbencev. Z današnjim dnem bo odpuščenih v isti tovarni še 30 delavcev, tako da bo zaposlenih v samem podjetju le še 13 delavcev. Če se položaj v prihodnjih dneh ne bo izboljšal, bo tovarni Lejet grozila začasna ukinitev obratovanja. Včeraj bi se morala vršiti na Uradu za delo pogajanja za rešitev vprašanja, zadnjih odpustov z dela v podjetju «Maglificio Triestino». Iz nam neznanih vzrokov so bila pa pogajanja v zadnjem trenutku odpovedana ter se bodo verjetno pričela šele v ponedeljek.

V ponedeljek se bodo nadaljevala na Uradu za delo tudi pogajanja za rešitev vprašanja soboslikarjev in dekoraterjev.

Tržaški pomorščaki, so prenehali s stavkovnim gibanjem, ker je italijansko ministrstvo za trgovinsko mornarico obljubilo, da ne bo veljala okrožnica ministra Simoninija o spremembi delovnih rokov.

Objava Kmečke zveze

Kmečka zveza obvešča vse dvolastnike, ki posedujejo svoja zemljišča v coni B, da je bila na podlagi odredbe Istrskega okrožnega ljudskega odbora izvršena revizija katastra.

Po izvršeni terenski reviziji je bil sestavljen novi katastrski aparat za vsako posamezno gospodarstvo po stvarnem posestnem stanju nepremičnin, (zemljišč) razvrščenih po kulturah in površinah.

Novi katastrski aparat je dan na vpogled strankam v krajevnih ljudskih odborih okraja Koper v za morebitne pripombe do 15 junija 1951 leta.

Po preteku tega roka bo katastrski aparat postal polnomočen in se ne bodo upoštevale poznejše reklamacije, katere ne bodo temeljile na javnih dokumentih.

Fotografska razstava Maria Magajne

V galeriji «Scorpione» se nadaljuje razstava umetniških fotografij Maria Magajne. Je to prva razstava take vrste v našem kulturnem življenju, ki bo nedvomno izredno zanimala našo javnost in privabila ljubitelje umetnosti in lepe fotografije v tej zanimivi manifestaciji.

Vozni red avtobusov za udeležence proslave OF na stadionu „Prvi maj"

Udeležence proslave OF na stadionu «Prvi maj» opozarjamo, da se za prihod v Trst in odhod iz Trsta poslužijo rednih avtobusnih zvez.

V Trstu naj se za prevoz od avtobusne postaje poslužijo tramvajske proge št. 7 z glavnega kolodvora ali pa tramvajskih prog št. 2, 3, 9 od Portici di Chiozza proti Sv. Ivanu oziroma proti Bošketu.

Objavljamo najvažnejše avtobusne zveze s Trstom, ki pridejo v poštev za prihod na proslavo in za povratek domov.

NABREŽINSKI OKRAJ:

Za prihod v Trst:
Vasi Prečnik, Sempolaj, Praprot, Cerovlje, Vižovlje, Slivno, Mavhinje, Sesljan odhod avtobusa iz Nabrežine ob 12.15 in ob 14. uri.
Sv. Križ: odhod avtobusa ob 12.25 in ob 14.10.
Samatorca, Salež, Zgonik, Gabrovica: odhod avtobusa s Proseka ob 12.35, 12.50, 13.20, 14.20.
Povratek domov:
Prečnik, Sempolaj, Mavhinje in sosedne vasi: odhod avtobusa z avtobusne postaje v Trstu ob 20.30.
Nabrežina: odhod avtobusa ob 20.30 in 22.30.
Sv. Križ: odhod avtobusa ob 20.30, 22.30 in 23.30.
Samatorca, Salež, Zgonik, Gabrovica: odhod avtobusa ob 21. uri.

OPENSKI OKRAJ:

Za prihod v Trst:
Veliki Repen: odhod avtobusa ob 12.30.
Repentabor: odhod avtobusa ob 12.35, 13.05 in ob 14.35.
Prebeneg: odhod avtobusa ob 13.25.
Trebče (Gropada, Padriče in Bazovica): odhod avtobusa ob 13.45.
Prosek - Kontovel: odhod avtobusa ob 12.35, 12.50, 13.20 in 14.20.
Povratek domov:
Veliki Repen, Repentabor: odhod avtobusa z avtobusne postaje v Trstu ob 21. uri.
Trebče (Gropada, Padriče in Bazovica): odhod avtobusa ob 20.30 in 22.30.
Prosek - Kontovel: odhod avtobusa ob 20.30, 21.00, 22.30, 23.30.

DOLINSKI OKRAJ:

Za prihod v Trst:
Mačkovlje: odhod avtobusa v Trst ob 12.15.
Dolina (Boljunec, Domjo): odhod avtobusa ob 13.40 in 15. uri.
Ricmanje (Domjo): odhod avtobusa ob 14.30.
Škofije: odhod avtobusa ob 13.30.
Povratek domov:
Dolina (Boljunec, Domjo): odhod avtobusa z avtobusne postaje v Trstu ob 19.30, 20.00, 20.35, 22.00, 23.00.
Ricmanje: odhod avtobusa ob 20. uri.
Škofije: odhod avtobusa ob 20.15, 22.00, 23.00.

Natečaj za ognjegasce

Z ministrskim dekretom generalne direkcije protipožarne službe, objavljenem v uradnem listu italijanske republike štev. 80 od 7 aprila 1951, je razpisan natečaj za 65 oficirskih mest petega razreda ognjegascev (10. stopnja) tehničnega seznama A ognjegaške službe.

Rok za predložitev prošenj, ki morajo biti na kolekovanem papirju za 32 lir in katerim morajo biti priložena potrebna spričevala, poteče 6. junija 1951.

Za pravila in pogoje natečaja naj se zainteresirani obrnejo na predsedstvo cone, kjer bo razobešen oglas, ki bo na ogled.

Gledališče Verdi

Danes ob 21. uri bo proslavni koncert 150-letnice gledališča. Dirigiral bo Armando La Rosa Parodi. Sodelovali bodo Maria Callas, Dolores Wilson, Tito Schipa in orkester tržaške filharmonije.

NOČNA SLUŽBA LEKARN

Cipolla, Ul. Belpoggio 4; Godina Enea, Ul. Ginnastica 6; Alla Maddalena, Ul. dell'Istria 43; Pizzul-Cignola, Korzo 14; Zanetti, Ul. Commerciale 26; Nicoli, Harabaglia, Barkovlje; Skedenj.

URADNE OBJAVE

Ukaz ZVU št. 60 določa, da bodo iznajdbe, modeli, načrti in trgovske znamke, ki niso zaščitene s patenti ali z zakonito vloženimi prošnjami ter bodo po veljavnih določilih razstavljene na tržaškem velesejmu, že s tem, da bodo predložene za velesejem, uživale začasno zaščito, ki jo določajo veljavni zakonski predpisi o patentih.

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 20. aprila 1951 se je v Trstu rodilo 9 otrok, umrlo je 6 oseb, porok pa je bilo 5.

Civilne poroke: narednik amer. vojske Sandry J. Petruso in gospodinja Nevina Puntari.

Cerkvene poroke: uradnik Ermanno Zucca in uradnica Antonia Vascon, zidar Riccardo Gleva in delavka Maria Calligaris, tomač Ervino Bernini in šivilja Maria Venturini, uradnik Guglielmo Delvecchio in prodajalka Bruna Peros.

Umrli so: 64-letna Maria Gotfredo, por. Brunetti; 60-letni Ernest Colja; 70-letni Leonardo Di Pierro; 72-letni Giovanni Godina; 84-letna Edvige Ianitti, vd. De Fruechtenthal; 78-letni Giuseppe Cadel.

Prekop grobov

Tehnični urad tržaške občine obvešča, da bodo prekopani grobovi na tretjem polju občinskega pokopališča v Skednju, in sicer tri vrste navadnih grobov, kjer so pokopani zemeljski ostanki umrlih od 3. januarja do 25. februarja 1940.

Vsi zainteresirani, ki bi imeli namen prenesti, ali ohraniti zemeljske ostanke, naj se obrnejo na administrativni urad tehničnega urada — oddelek za pokopališča v Ul. Teatro 5-III soba 43 najkasneje do 15. maja 1951.

Spominske plošče ali druge vrste spomenikov na navedenih grobovih bodo lahko prizadeti dvignili pri shrambi pokopališča z dovoljenjem, ki ga bo izdal navedeni urad vsem, ki bodo dokazali z dokumenti svojo pravico do omenjenih spomenikov.

Od 16. maja 1951 dalje ne bo mogoč prenos zemeljskih ostankov niti prevzem spomenikov, ki bodo ostali na razpolago občini.

* * *

Kakor zgoraj navedeno bodo tudi na pokopališču v Barkovljah prekopali grobove na četrtem polju, in sicer četrto vrsto navadnih grobov, kjer so pokopani zemeljski ostanki umrlih od 14. januarja do 6. marca 1941.

Veljajo ista pravila in rok kot za pokopališče v Skednju.

ADEX-IZLETI

6. maja izlet v:

Št. Peter na Krasu, Solkan - Sv. Gora, Pazin, Poreč in Motovun

Vpisovanje se danes pri Adria-Express, Ul. F. Severo 5/b, telefon 29-243

Izpred sodišča

Italijanski kazenski zakon ne more trpeti, da bi se sorodniki pretepali med seboj. Tam, kjer se udarita dva znanca ali neznanca in jima zakon spregleda vročekrvnost, da se le izrečeta za spravo, si lahko nakopljeta na pr. dva brata nekaj mesecev zapora. Menda nihče ne zagovarja rodbinskih prepirov in pretepov, ker bi strpljivost dovedla še do pogostejših družinskih tragedij. Toda z načinom, s kakršnim obravnavajo sodišča mnogokrat docela nedolžne spore brez zlih posledic, se tudi ni mogoče sprijazniti.

Včerajšnja razsodba tukajšnjega okrožnega sodišča zakoncema Amaliji in Giuseppeju Rossi prav gotovo ni koristila. Prej bi se dalo sklepati, da ju je ločila za vedno in raztrgala njun zakon potem, ko sta že davno pozabila na jezo in zamero zaradi slučajnostnega spora, do katerega je prišlo pred časom med njima. V hipni jezi je mož takrat sunil ženo od sebe, pri čemer je ta omahnila na rob posteljne končnice in se udarila v prsi. Prav tako kot posledice udarca, je tudi jeza med zakoncema skopnela že v nekaj dneh in bila sta prepričana, da se bo njuno življenje nadaljevalo na enak način kakor pred neljubim konfliktom. Na nesrečo pa se je žena ob oni priliki zatekla po prvo pomoč na RK, odnosno v bolnico, o čemer je bila takoj poučena policija in naknadno javni tožilec. In tako sta se znašla včeraj oba pred sodniki, ki niso upoštevali ne njune spravljivosti ne odvetnikove zgovornosti. Obsojena sta bila vsak na tri mesece, zapora. Žena, ker je v skrbi za moža dala napačne informacije oblastem, mož pa zaradi nasilnega ravnanja z ženo.

or ni takoj iztaknil skrivnega predalčka in je hotel popraviti zlo, ko že ni imel od tatvine nobene koristi. Dokaj bolj zakrknjen pa je neznanec, ki se do danes ni vrnil listnice, dokumentov in ključev Antonu Podbrščku, čeprav je bil za to naprošen po časopisju.

Nesreče na delu

Včeraj dopoldne se je v prosti luki ponesrečil 61-letni Nazario Gregori iz Ul. Crispi 81. Medtem ko je razkladal deske s tovornega avtomobila, se je hotel ogniti tovoru lesa, ki ga je tik nad njimi prenašal žerjav. Ker je uvidel, da se na tovorniku nima kam umakniti, je skočil na tla. Padel pa je tako nesrečno, da so ga morali takoj prepeljati v bolnico.

IZ ISTRSKEGA OKROŽJA

VELIKE PRIPRAVE za proslavo 10. obletnice OF

Deseta obletnica ustanovitve OF bo za ljudstvo Koprskega dan, kot so le redki v zgodovini Istre. Ni ga človeka, ki v teh dnevih velikih priprav ne bi občutil, kaj je Osvobodilna fronta prinesla v te kraje. Ni je vasi, ki ne bi imela danes vidnega znaka pridobitev osvobodilne borbe.

Ali niso kot mogočni spomeniki veliki zadružni domovi v Šmarjah, Marezigah, Vanganelu, pri Sv. Antonu, v Bertokih, Dekanih na Škofijah in še drugod? Ali ni novi sedež krajevnega ljudskega odbora v Borštu, nekdaj popolnoma pozabljeni in zapuščeni istrski vasici, ki z gradnjo ljudskega doma, ki je v teku, spreminja tudi zunanje lice, priča, kaj je program Osvobodilne fronte? Ali niso kmečko delovne zadruge dokaz velike skrbi Osvobodilne fronte za delovno ljudstvo? Ali ni še bolj živ in prepričevalni dokaz, kaj je Osvobodilna fronta, moderna, velika in lepa slovensko-italijanska osnovna šola v Kopru na istem mestu, kjer so nekdaj — v času, ko je fašizem širil po Istri svojo «dvatisočletno kulturo» — stali zloglasni zapori? Takrat so zapori služili za zatiranje in obsojali na počasno umiranje ljudi s svobodno miselnostjo — danes pa se na istem prostoru — ko je ljudska revolucija pomela z nad meter debelimi zidovi — učijo najmlajši Italijani in Slovenci, da je treba živeti v bratstvu in spoštovanju narodnosti, jezika kulture in svobode.

Mislimo, da je že to, kar smo navedli, dovolj zgovorna priča o navzočnosti Osvobodilne fronte po naših vaseh in mestih. Eno pa bi radi še poudarili. Osvobodilna fronta je tudi bratstvo med Slovenci, Italijani in Hrvati v okviru SIAU. Kako lepo je, ko danes vidiš, da so v upravnih odborih kmečko delovnih zadrug Slovenci in Italijani, ki skupno rešujejo gospodarska in kulturna vprašanja. Prav tako so oboji v odborih kmečko nabavno prodajnih zadrug in zadnje čase tudi v novoizvoljenih delavskih svetih. Kako lepo se razvijajo po obrežnih mestih in krajih tudi italijanska prosvetna društva, ki imajo vso moralno in materialno podporo ljudske oblasti — tiste oblasti — ki je izšla iz osvobodilne borbe, organizirane od Osvobodilne fronte pod vodstvom KP.

Kot zunanji in vidni izraz praznika Osvobodilne fronte bodo številni slavoloki po mestih in vaseh ter poleg slavolokov še velike rdeče zvezde in napisi.

Tako je v Piranu v gradnji kar 14 slavolokov, ki bodo na raznih krajih mesta. Pripravljenih je že 12 napisov in šest velikih rdečih zvezd, ki bodo ponoči razsvetljene in vidne na veliko daljavo. To delo je opravilo 20 članov SIAU v 200 prostovoljnih urah. Tu pripravljajo tudi razne razstave in je bilo do sedaj v ta namen napravljenih 120 prostovoljnih ur. Na predvečer praznika bo v Tartinijevem gledališču slavnostna akademija z govori v slovenščini in italijanščini, nastopom mestnega orkestra, mandolinističnega krožka italijanskega prosvetnega društva, z igro «Hlapec Jernej in njegova pravica», raznimi recitacijami in orodno telovadbo.

Priprave so v teku tudi v Kopru. Že je vidno ogrodje za slavoloke na več krajih mesta. Na vseh bazah SIAU so te dni razpravljali o sporedih proslav in o okrasitvi.

Mladina iz Semedele bo postavila več slavolokov in napisnih parol. Pri vseh teh pripravah pomagajo tudi žene po vaseh in mestih.

Slavnostne akademije, ki bodo na predvečer, bodo izraz notranjega občutja našega ljudstva ob tem velikem prazniku Osvobodilne fronte.

Šahovska dvoboja v Kopru in Portorožu

Danes in jutri gostuje v Kopru in Portorožu šahovska sekcija sindikalne podružnice uslužbencev ministrstva za socialno skrbstvo iz Ljubljane. Ta sekcija nastopa z moštvom 10 tekmovalcev in 2 tekmovalk.

V Kopru bo imela danes v soboto ob 15. uri v prostorih menze uslužbencev IOLO dvoboj s tamkajšnjim šahovskim društvom, jutri v nedeljo dopoldne ob 9 uri pa bo nastopila v Portorožu proti tamkajšnjemu šahovskemu društvu, ki bo verjetno ojačilo svoje moštvo s kakim igralcem tovariških društev. V Portorožu bo dvoboj v verandnih prostorih kluba JA, istotako na 12 deskah.

Gostje nastopajo z izenačenim moštvom. Igralci so dobri šahisti z veliko tekmovalno rutino, kar so dokazali lansko leto v Kopru, ko so premagali šahovsko društvo v razmerju 6 1/2 proti 3 1/2.

Zato bo naloga šahistov v Kopru in Portorožu težka, vendar dosedanje njihove priprave in vežbe kažejo, da ne mislijo več na poraz, ampak na zmago. Posebno zanimiv bo nastop ženskih tekmovalk, ki bodo s tem hotele pokazati, da tudi na šahovskem polju dosegajo moške.

Ker se obetajo lepe, izenačene in borbene igre, vabimo vse ljubitelje šahovske umetnosti, da v čim večjem številu prisostvujejo današnjim in jutrišnjim šahovskim borbam.

Okradencu vrnjena denar in denarnica

Josipu Križmančiču iz Ul. Biasoletto 105 je bila pred dnevi ukradena denarnica in z njo vred poleg dokumentov tudi 30.000 lir gotovine. Ni znano, v kakšnih okoliščinah se je to primerilo, ker Križmančič ni takoj prijavil tatvine policiji. Ko se je bil skorajda že sprijaznil z neprijetno izgubo, pa je prejel obvestilo, naj se zglasi na glavni pošti, kjer ga čaka pogrešana denarnica.

Na pošti so Križmančiču pojasnili, da je bila njegova listnica najdena v enem izmed poštnih predalnikov v Ul. Valmaura. Medtem ko se je v prvem trenutku zdelo, da je tat, ki je vrgel listnico v predalnik, prej pobral denar in pustil lastniku le dokumente, je Križmančič takoj ugotovil, da čepijo v skrivnem predalčku še vedno trije bankovci po desettisoč lir.

Dvomimo, da bi bil tat toliko pošten, odnosno skesan, da bi bil vrnil okradencu tudi denar. Mnogo verjetneje je, da tudi

Z GORIŠKEGA

Spomenico o prosti coni bodo izročili vladnemu predstavniku

Včeraj se je zaključila vrsta sestankov, ki jih je Trgovinska zbornica organizirala z namenom, da uredi poslovanje proste cone. Na tem sestanku so bili prisotni vsi višji predstavniki goriškega gospodarskega življenja.

Ing. Penso je ob zaključku dejal, da bodo različne predloge in želje zbrali v spomenici, ki jo bo pripravila Trgovinska zbornica in jo izročila ministru Vanini ob njegovem obisku v našem mestu. Poročevalec je že pripravljeni osnutek spomenice prečital. Prisotni so se skoraj pri vsaki točki ustavili in predlagali dopolnila, ki niso izpreminjala snovi, ampak so samo v majhni meri menjala obliko. Po čitanju so spomenico odobrili. Predstavniki občine in drugih organizacij so spomenico podpisali.

V nedeljo 22. aprila priredi igralska skupina iz St. Mavra na prostem pri gostilni Doljak komedijo v dveh dejanjih «ŽUPANOVA MICKA». Po prireditvi bo ples. Vabljeni vsi!

Kot smo naknadno zvedeli bo spomenico ministru Vanoniju osebno predložil prihodnjo nedeljo ob shodu alpincev župan dr. Bernardis skupaj s predstavnikom Trgovinske zbornice.

Trenutno je vsebina spomenice še vedno tajnost, ki je ostala v ozkem krogu ljudi, ki so jo pripravljali. Vendar bi človek upravičeno lahko sklepal, da bo spomenica stvarna in da bo dejansko pripomogla vladnim ljudem ugotoviti pravo gospodarsko sliko našega mesta.

IZPRED SODIŠČA

Moderna Ksantipa

Doslej so sodne oblasti morale vedno poseči v družinske razmere zaradi očetove krivde. Toda včeraj smo se na kazenskem sodišču lahko prepričali, da zna skaliti družinski mir tudi žena. O tem je poleg nas in sodnikov, ki so včeraj sodili 21-letnemu Quargnoliju Mariju in njegovi 45-letni materi Corbatto por. Quargnoli Antoniji, najbolj prepričan Quargnoli Nello iz Gradeža.

Quargnoli je že čez četrt stoletja poročen.

Vse življenje je delal in skrbel za ženo in sina. Vedel je, da je žena zahtevna in se nad tem ni nikoli pritoževal, marveč je zmeraj gledal na to, da je imel čim več dohodkov. Delo v mizarski delavnici je kakor tudi zaslužek delil s svojima bratoma. Dokler je bilo dela dovolj za vse, je žena to še nekako prenašala. Čim pa so se razmere poslabšale, je na ta račun moža vsak dan ozmerjala, nazadnje pa je pretepla. Pri tem ji je pomagal sin Marij. Z združenimi močmi so očeta tako zdelali, da je moral v bolnico, kjer se je zdravil osem dni. Zadeva je prišla na uho policiji in sta morala mati in sin pred sodnike. Sodišče je oba spoznalo za kriva in Quargnola Marija obsodilo na 8 mesecev in ženo pa na 1 leto zapora pogojno.

Predavanje o Cankarju

V sredo zvečer je bilo v prostorih Ljudske čitalnice predavanje, ki ga je goriški zgodovinar priredil o Ivanu Cankarju. Predavatelj je prikazal življenjsko pot Cankarja od njegovih prvih dni na Vrhniki; dalje ga je pospremil v ljubljanske šole in od todi na Dunaj. Naštel je njegove umetniške ustvaritve in prikazal njihovo močno socialno noto. Med drugim je omenil, kako se je Cankar vneto oprijel borbe delavskega razreda in postal tudi sam aktivni borec za pravice delavstva in vsega ponižanega slovenskega naroda. Cankar se je oprijel te borbe in postal tudi njen glasnik. Ko pa ga je življenje zaneslo na Dunaj je tudi tam spoznal, kako je pač revščina splošen pojav takratnega krivičnega reda. Pričel ga je šibati. S tem je njegova umetnost presegla meje naroda in postala splošnega pomena.

Predavanje je bilo skrbno pripravljeno. Žal le, da je bilo ravno za to priliko število ljudi premajhno. Takih predavanj pa si še želimo.

Planinci na smučarske tekme

Slovensko planinsko društvo vabi vse svoje člane in prijatelje na izlet na Kanin ob mednarodnih smučarskih tekmah. Tekem se bodo udeležile reprezentance Jugoslavije, Italije, Avstrije, Nemčije in Švice. Poleg drugih bo Jugoslavijo zastopal znani prvak Mulej in Italijo pa Zeno Colò. Avtobus bo odpotoval v nedeljo 29. t.m. s Travnika ob 5. uri. Prijave sprejema Darko Suligoj - urar na Travniku. Cena vozne je za člane 550 in za nečlane 760 lir.

DANES PREMIERA CANKARJEVE KOMEDIJE V AVDITORIJU

"ZA NARODOV BLAGOR„

25 let umetniškega delovanja Nade Gabrijelčičeve

Današnji večer bo za naše gledališče in naše občinstvo brez dvoma pomemben dogodek. V Cankarjevi komediji Za narodov blagor bo nastopila v vlogi Grudnovke naša znana igralka Nada Gabrijelčičeva in s tem proslavila 25-letnico svojega umetniškega delovanja. Razen tega pomembnega jubileja bomo v svoji sredi pozdravili našega gosta Slavka Jana, direktorja ljubljanske Drame, ki je prišel med nas, da je zrežiral to Cankarjevo komedijo. Cankar je našemu občinstvu že dobro znan, saj je SNG uprizorilo že njegove Hlapce in Kralja na Betajnovi.

Cankar je v vseh svojih delih težil po razodevanju resnice. Sam je postavil Hlapcem za geslo besede iz Shakespearovega Hamleta: «Namen umetnikov je bil od nekdaj, je in ostane, da naturi takorekoč ogledalo drži: kaže čednosti nje prave črte, sramoti nje pravo obličje, stoletju in telesu časa odtis njega prave podobe.» Tega gesla se je držal ne le v Hlapcih, temveč v vseh svojih delih.

Dramo Za narodov blagor je začel Cankar snovati že l. 1899 na Dunaju. O tem je pisal bratu Karlu: «Zdaj pripravljam našim filistrom še nekoliko mastnejšo jed; o Božiču bo morda pri kraju in dal Ti bom čitati, če se mi ne bo premudilo. Obrcal sem vse slovensko naprednjaštvo, liberalnost, patriotično navdušenost in globoko ljubezen do «preprostega» naroda. Naslov te komedije je Za občni blagor». Vendar pa takrat Cankar svojega načrta ni izvedel do konca. Večkrat je z delom prekinil in spremenil tudi naslov najprej v «Narod», pozneje pa v Za narodov blagor, ki ga je drama tudi ohranila. Dokončal je delo avgusta 1900. Kmalu za tem je pisal Al. Kraigherju: «Pisal sem rezko in tako razločno kakor še nikoli. Naperjena je stvar proti tistim veljakom slovenskim, ki imajo v svojih rokah «narodov» blagor, diktirajo temu imaginarnemu «narodu» različne ideale in svetinje, ki so nedotakljive, a za katere se pravzaprav živa duša ne meni, — proti tistim ljudem namreč, ki mislijo, da so narod, a niso drugega nego svinje. Proti frazerjem in frazam je naperjena ta komedija; imenuje se Za narodov blagor.» Nekaj mesecev pozneje je pisal svojemu bratu: «Kaj tako rezkega in gnilega nisem napisal še nikoli. Vso gnilo ljubljansko družbo z njenimi gnilimi nazori sem spravil na oder. Zdaj sem že popolnoma ostavil stezo tiste umetnosti, ki ima samo nalogo zabavati filistre, da ne zaspe v svoji masti.»

Idejno izhodišče te drame je brez dvoma upor proti breznačelnosti boja med posameznimi slovenskimi narodnimi voditelji in njihovimi podrepniki. Grozd na eni strani in Gruden na drugi, se spreta zaradi koristolovstva in zaradi tega kdo bo odločal prvi. Cankar sam je pisal tedanjemu gledališkemu intendantu Ivančiču: «Grozda morate pač kakor dati resnemu umetniku, ki edini more zadeti tisti groteskno-svečani humor. Grozd mora biti zmerom resen in velik — celo takrat kadar je smešen, in takrat še najbolj.» Grudna na drugi strani vodi pravzaprav njegova žena Helena. Vendar pravi Cankar, da je treba «zmerom vedeti, da sta obadva (Grozd in Gruden) velika rodoljuba in voditelja naroda. Takrat najbolj, kadar sta smešna!» Iz tega spoznamo, da je smatral tudi vlogo Grudna za zelo pomembno. Čemu je sploh nastal spor, zaradi katerega se je moral «narod» razdeliti v dva tabora? V družbi se je pojavil bogataš pl. Gornik. Grozd in Gruden, ki oba potrebujeta denarja, se potegujeta za njegovo naklonjenost. Grozd ga skuša omožiti s svojo nečakinjo Matildo. Grudnova žena pa hoče omrežiti s svojo zapeljivo lepoto in rafiniranostjo. Grozdovi in Grudnovi prijatelji se obračajo vsak dan tja, kjer pač bolje kaže. Danes trkajo na vrata pri Grozdu, jutri pri Grudnu. Samo enemu v tej družbi se studi ta hinavščina in laž, vendar tudi on nima moči, da bi se odločno uprl. To je Ščuka. Gorniku pravi sicer, da je «V vsakem človeku nekaj človeka, resnično! In kadar se ta človek zbudi! Kadar se vzbudi v hlapcih gospod, v sužnjih kralj! Dragi moj, kadar ne bo več «naroda», kadar bodo samo ljudje, sami svoji, predrzni in ponosni, ... kralji v cunjah! Takrat ne bo več tega naroda, ki caplja na različnih uzdah, ki je naprodaj za groš, za uslužen smehljaj.» Šele ko ga Grozd poniža tako globoko, da mu ukaže zavezati čevelj, se Ščuka predrami in dvigne z besedami: «Pritegnite svoje pasove in kdor še ni povečerjal naj opravi hitro. Opravite hitro in sezite v roko svojim sovražnikom. Vašo polno mizo bodo zasedli tisti pozabljeni hlapci, tisti zavrženci in razcapanci. Raztrgajte svoje proklamacije, otresite se skrbi za narod in njegov blagor! Zakaj «naroda» ni več! In ni več hlapcev in ne več zavržencev ... In kadar pride tisti veliki čas, pomislite, da je moral priti». Ščukov upor je spravil zopet sprta narodna voditelja Grozda in Grudna, katerima je edini cilj njun lastni blagor. Ker sta v nevarnosti, se zavedata, da morata nastopiti skupno, sicer bosta propadla.

Boris Ziherl je v uvodu najnovejše izdaje komedije «Za narodov blagor» iz l. 1947. napisal: «V komediji Za narodov blagor, ki je izšla l. 1901. je dal Cankar v prvi vrsti politično satiro na breznačelnost boja med posameznimi slovenskimi reakcionarnimi koterijami in na korumpiranost tiska; norčuje se iz larpurlartizma službene poezije. Cankar tu še ne gre globlje v socialne, razredne pogoje nastajanja in izginevanja grupacij, oblikovanja osnovnih političnih taborov v Sloveniji. Kot motiv, resda stvaren, vendar ne tipičen, marveč povsem slučajen in kratkotrajen, si je izbral prehodni razcep v enem izmed osnovnih slovenskih političnih taborov. Protest Ščuke ostane protest osamljenega inteligenta — demokrata, zato, demonstracija množic v zadnjem dejanju izzveni bolj kot predvidevanje nečesa, kar še pride in kar je čez štirideset let zares nastopilo in o čemer «prvak» Mrmolja «ni mislil, da bi bilo mogoče pri našem ponižnem, pobožnem ljudstvu.» Prav zoper to bi Grozd hotel koncentrirati vse reakcionarne sile.

Cankarjeva komedija Za narodov blagor je izzvala zelo stroge kritike in polemike, ki so često zašle v protislovja. Cankarja so napadli in njegovo delo raztrgali. V Trstu pa, kjer so satiro na kranjske strankarske razmere mnogo bolje razumeli so komedijo sprejeli navdušeno. «Slovenka» je pisala l. 1901.: «Nestrpno smo pričakovali, kdaj intendanca ljubljanskega gledališča izpolni svojo obljubo, kdaj se uprizori nova Cankarjeva komedija. A gledališčna sezona nam ni prinesla, kar smo želeli. Zato pa smo tem bolj hvaležni g. L. Schwentnerju, ki je preskrbel dostojno izdajo nove komedije ... Tako grizeče, duhovite satire jugoslovanska literatura — vsaj v dramatični obliki — še ni imela. Koliko krute resnice, izražene tako neprikrito, brezobzirno, doslej pri nas še nismo čuli. Eden glavnih znakov mladinskega gibanja in modernih pisateljev je boj proti tradicijonalni hinavščini, s katero se odeva družba in pod katero skriva svojo gnilo, smrdljivo duševnost, svoje grehe ... «Ljubša cinična resnica, nego blagoslovljena laž ...» — to geslo si je vzel tudi Cankar, ko je pisal svojo komedijo «Za narodov blagor» ter izvedel svoj namen izborno. S tako globokim smislom še nikdo o Slovencih ni pisal za oder, a tudi sicer težko.»

Ljubljansko gledališče pa je odklonilo uprizoritev v zelo ostrem pismu, v katerem je med drugim rečeno, da se odbor Dramatičnega društva ne bo bavil z brezplodnimi eksperimenti. Krstno predstavo je doživela komedija Za narodov blagor šele 13. decembra 1906. leta. Tokrat jo je kritika, tako liberalna kot klerikalna, sprejela z izrednim navdušenjem in pohvalo. Fr. Kobal je v «Slovenskem narodu» napisal: «To je bil pravi triumf, navdušenje se ni poleglo, marveč je od dejanja do dejanja raslo, spontano se izlivajoče v viharne aplavze.»

Tako je dobilo Cankarjevo delo končno pravo mesto v repertoarju slovenskega gledališča, ki si ga danes skoraj ne moremo misliti brez Cankarja in njegovih dram.

Prizor z generalke «Za narodov blagor».

Tudi v Padričah

Ob priliki proslave 10. obletnice OF je nastopila v Padričah domača dramska družina, ki je s svojim nastopom želą obilo odobravanja. Le tako naprej!

TRGOVINA Z BELIM BLAGOM na dnevnem redu

V Jemenu in Saudski Arabiji ni samo izredno razširjena prostitucija, temveč tudi trgovina z belim blagom, kot so jo poznali še pred stoletji - Trgovina s sužnji še vedno priljubljen poklic

Trgovina z ljudmi ali «belim blagom» na svetu še ni zatrta, čeprav se razne mednarodne organizacije že dolgo trudijo, da bi jo preprečile. Razen trgovine z dekleti, ki še naletimo nanjo v raznih oblikah v tako imenovanih civiliziranih deželah, so raziskovanja dognala, da je na svetu tudi še trgovina s sužnji. Le-ta se ne razlikuje dosti od trgovine s sužnji v dobi, ko so trgovci z oboroženimi tolpami vdirali v vasi afriških črncev in jih vozili čez morje v južne kraje Severne Amerike, kjer so delali na velikih plantažah.

Te dni zaseda v Ženevi Socialni svet OZN. Njegova naloga je sestaviti novo vprašalno polo za anketo v državah, članicah OZN. Od leta 1949, ko je Generalna skupščina OZN sklenila «Konvencijo o zatiranju trgovine z ljudmi in preprečevanju prostitucije», je namreč samo 11 držav odgovorilo na vprašalne pole, ki jih je razposlal Socialni svet, da bi dobil pregled, kakšno je v tem oziru stanje na svetu.

Dolga in težavna je bila pot do sedanje konvencije, ki določa kazen za vsakogar, kdor bi trgoval z ljudmi ne glede na spol in starost ali ki bi finančno sodeloval v takih kupčijah ali pa vzdrževal javne hiše. Doslej je komaj devet držav podpisalo to konvencijo, in sicer: Libija, Pakistan, Ekvador, Indija, Luxemburg, Južna Afrika, Filipini, Jugoslavija in Izrael. Značilno je, da izmed velesil niti Francija, niti ZDA, niti Velika Britanija niso podpisale konvencije. Sovjetska zveza in še nekatere države so izjavile, da tega vprašanja pri njih ni. ZDA niso podpisale konvencije zato, ker je odločanje o tem prepuščeno posameznim državam Severne Amerike in se osrednja vlada noče vmešavati v njihovo pristojnost. Francija je leta 1946 zaprla javne hiše, vlada pa še nima pregleda, kako je ta socialni ukrep učinkoval, zato konvencije še ni podpisala. Tako Francija kakor Velika Britanija pa nista podpisali konvencije tudi zato, ker bi prav tako kot vlada ZDA, s pristopom h konvenciji baje posegali v pristojnost vlad svojih kolonij oziroma dominionov.

Leta 1904 je bil sklenjen prvi mednarodni dogovor, katerega cilj pa je bil samo zatirati trgovino z dekleti. Leta 1910 so ta dogovor poostrili in razglasili mednarodno trgovino z dekleti za kaznivo. Društvo narodov je prevzelo izpolnjevanje tega dogovora in ga leta 1921 razširilo tako, da je prepovedal tudi trgovino z dečki v starosti od 16 do 20 let. Pozneje je posebni komite Društva narodov določil še, da je kazniva tudi trgovina z odraslimi ženskami, čeprav same privolijo v prostitucijo. Taka je bila pot do konvencije leta 1949.

Zakaj je doslej samo devet držav podpisalo konvencijo in zakaj je samo 11 držav odgovorilo na anketo Socialnega sveta OZN? Najbrž zato, ker bi države s pristopom h konvenciji marsikje na svetu morale poseči v to trgovino in bi preprečile bogate dobičke mnogim kapitalistom, ki so si s posli, prepovedanimi po konvenciji, nakopičili veliko bogastvo. Saj je znano, da je bil na primer v Italiji celo vatikanski kapital udeležen v trgovini z «belim blagom». Naloga Socialnega sveta OZN pa je, da bo s periodičnimi anketami ugotavljal stanje te trgovine na svetu in z objavljanjem rezultatov zainteresiral vlade držav in javno mnenje za boj proti temu socialnemu zlu.

Med državami, ki na zadnjo anketo Socialnega sveta nista odgovorili, sta tudi Jemen in Saudska Arabija. Ameriški novinar John Carver je prepotoval ti deželi in našel tam ne samo izredno razširjeno prostitucijo, ampak tudi trgovino s sužnji v obliki, kot so jo poznali še pred stoletji. V nekaterih krajih ob obali Rdečega morja je trgovina s sužnji še vedno priljubljen poklic. Trgovci s sužnji oskrbujejo tržišča Arabije in Jemena kljub veliki nevarnosti, da bi jih utegnili zasačiti. Angleški patrolni čolni križarijo po Rdečem morju in pazijo posebno na ladje, ki bi prevažale belo blago. V takih primerih — kot nekdaj pred več sto leti — se še zdaj zgodi, če patrolna ladja zasledi transport, da zmeče vodja transporta živi tovor v morje in se tako izogne posledicam. Čeprav tvega brezvestni trgovec zelo mnogo, mu nadaljnje trgovanje nadomesti izgubo, saj velja na trgu v Meki, Medini ali drugih krajih v Arabiji ali Jemenu mlado dekle še vedno do 500 dolarjev. V letih 1920—25 je bila cena za sužnjo še višja, dosegla je 900 dolarjev, medtem ko je mlad suženj veljal samo do 250 dolarjev.

Natančnih podatkov ni na razpolago, ker trgovino z ljudmi povsod prikrivajo, saj velja za največjo kulturno sramoto. Samo v teh dveh deželah, v Saudski Arabiji in Jemenu, pa cenijo število sužnjev na poldrugi milijon. Gre večidel za ženske.

Trgovina z «belim blagom» v civiliziranih državah je izrazit socialni pojav. Dasi je v mnogih izmed teh držav življenjski standard precej visok, vlade ne morejo zatreti tega zla, ki ga neprestano povzročajo velike socialne razlike. V mohamedanskem svetu na Bližnjem vzhodu, kjer je ražen suženjstva v nekdanji obliki prav tako zelo razvita prostitucija, pa le-to podpira tudi vera, ki ne priznava ženski enakopravnosti.

Socialni svet OZN bo moral torej za zatiranje tega zla najti mnogo širšo podporo kot doslej, da bodo doseženi vidnejši uspehi. Načela konvencije iz leta 1949, ki že sama na sebi s tem, da so jo priznale članice OZN, mnogo pomeni, pa je šele začetno napotilo za ureditev tega perečega vprašanja. Šele ko bodo izglajena socialna nasprotja kapitalistične družbe, bo možno zatreti tudi to zlo.

PRIPOMBE K OBČINSKEMU PRORAČUNU

KAM GRE NAŠ DENAR

Tudi letošnji občinski proračun ni uravnovešen. ZVU ga bo morala tudi letos «podpreti» tokrat za 1.778.911.800 lir. Primanjkljaj je še vedno ogromen, saj znašajo vsi redni dohodki 2.099.228 lir.

Dohodki sami so istega značaja, kot je že pri nas navada. Ogromno posrednih davkov, izguba pri občinskih podjetjih je usmerjena tako, da čimbolj udarja po širokih slojih prebivalstva in pada le majhno breme na bogatejše ljudi. To ni nič novega. Ista dejstva smo že lahko ugotovili pri prejšnjih proračunih in z istim kriterijem je sestavljen tudi letošnji. Saj se je na primer povečal davek na potrošnjo v primerjavi s 1942 46 krat (lani 38,7 krat) medtem ko se je davek na industrijo, trgovino in poklice povečal v istem razdobju samo za 11,3 krat (lani 7,27 krat).

Najbolj občuten je brez dvoma davek na potrošnjo, ki zavzema ogromno vsoto 1.242 milijonov 109.000 lir. Če hočemo dobiti dejansko sliko neposrednih davkov, bi morali prišteti še vrsto drugih občinskih in državnih davkov.

Ta davek se je tudi letos, kar je tudi že postalo tradicionalno, povečal za 194.631.000 lir. To pomeni, da bo moralo prebivalstvo plačevati več, kljub temu, da se občina opravičuje, da bo višek nastal predvsem iz natančnejšega pobiranja. Večja strogost in večja kontrola pri obdavčenju pa potegne za seboj poleg stalnih sitnarjenj, kontrol in še enkrat kontrol še druge nezaželene posledice, ki so seveda tudi obsežene v proračunu.

Na 14 strani najdemo podatke o stroških potrebnih za pobiranje tega davka. Tam čitamo, da je za samo pobiranje trošarine bilo predvideno lani 126 milijonov, a letos kar 146 milijonov. Tudi pojasnilo ob robu, ki pravi, da je to zvezano z večjim prinosom potrošnega davka nas ne zadovolji, ker če pogledamo porast stroškov vidimo, da so se povečali za 11 odstotkov, medtem ko se je davek povečal za 18. To se pravi da je, če že ne upoštevamo socialnega momenta, ki je brez dvoma najvažnejši, popolnoma upravičena kritika večanja posrednih davkov, ker ti vodijo k porastu birokracije in s tem k povečanju upravnih stroškov.

To je tudi razumljivo. Kadar morajo davčni uslužbenci kontrolirati vsako malenkost, ko vtikajo svoj nos v vse, se morajo pač tudi bolj truditi in več jih je treba. Dokler bo sedanji razčlenjeni sistem posrednih davkov, toliko časa, kolikor bodo obdavčevali s posrednimi davki vsako malenkost, ne bo moglo biti drugače. Če imamo nad štirideset postavk, ki jih je treba kontrolirati, ki se mimogrede povedano vsako leto množe kot gobe po dežju, bo treba tudi vedno več kontrolorjev in uradnikov vseh mogočih branž. Taka politika je potrebna takrat, ko hoče vladajoča kasta prevaliti vso težo skupnih stroškov na pleča vseh: predvsem na pleča revnih slojev. Ta sistem pa ima še hujše posledice, ker prepreda z birokratizmom vsakogar, ker ustvarja servilen aparat, ki čepi na produktivnem prebivalstvu kot pijavka na živem organizmu. Ne bi bilo odveč, če pripomnimo, da so bile celo, ko je tukaj gospodovala rajnka Avstrija, ki ji nihče ni mogel očitati, da je premalo zbirokratizirana in je bila nekak vzor birokratskega poslovanja, samo štiri postavke in temu primerno manj uradništva. Seveda, njej ni bil potreben tako ogromen sloj parazitskih ljudi, s katerimi bi dokazovali italijanstvo Trsta in, ki bi na volitvah glasovali za «madrepatrijo» in njene ponižne služabnike.

Ko že pregledujemo stroške, potrebne za pobiranje potrošnega davka, lahko tudi pogledamo, zakaj se pravzaprav porabijo ti milijoni, s katerimi nekateri tako lahkotno razpolagajo.

Priloga 8 nas navaja z začudenjem. Tam najdemo, da znaša celokupna vsota stroškov za posle okoli potrošnega davka 150.725.000 lir. Ta številka pa se ne ujema z že prej omenjeno, ki je v proračunu med izdatki in kjer piše 146.725.000 lir. Razlika znaša malenkost, «samo» štiri milijone. Zanima nas, kje so konec koncev skriti ti štirje milijoni?

Nikakor ne bi hoteli dejati, da so ti štirje milijoni kar tako na lepem izginili iz proračuna, ki ga je sestavljal vendarle cel štab ljudi. Ni nam pa jasno zakaj se sestavlja proračun na ta način, da pride do takih nejasnosti.

Lahko ugibamo do pamtiveka, a odgovora le ne bomo našli. Takih in podobnih primerov je v proračunu precej. Tako je na primer bilanca avtoparka lepo aktivna, nikakih vsot ni v njej, ki bi jih morala kriti občina, skratka vse lepo in v redu! Vsaj tako se zdi na prvi pogled. Če pa se le malo poglobimo, vidimo pod dohodki 74 bis lepo številko 44,7 milijonov. Odkod je dobil avtopark to vsekakor ne majhno vsoto? Odpremo na strani 16 in vidimo pod točko 74 bis lep naslov: «Stroški za vzdrževanje občinskega avtoparka in številke: lani 78 milijonov, letos 44 milijonov. Da ne bomo šli dalje v debato o avtoparku, kjer je še več zelo, da rečemo milo, «čudnih» postavk, (na primer pri izdatkih ona o surovinah 18 milijonov, ko so že bencin in druge surovine vsebovane v posebnih rubrikah in ko lani te postavke sploh ni bilo) lahko pripomnimo, da ne razumemo, zakaj je potrebno prikazovati neko bilanco aktivno, če je iz proračuna jasno razvidno, da je pravzaprav pasivna kar za 44 milijonov, ki jih mora kriti občina?

Proračunska razprava bi morala vsa ta temna mesta osvetliti. Jasno bi bilo treba povedati vsem prebivalcem, kam gre pravzaprav njihov denar. Vendar je pri nas kasta ljudi, ki meni, da je uprava njihov monopol in razpolaga z javnimi sredstvi do skrajnosti neresno. Že samo dejstvo, da so predložili proračun šele takrat, ko se že tri mesece izvaja, nam govori o tem, kako malo jih briga kontrola prebivalstva.

S. B.

KAJ SE BODO ŠE IZMISLILI?

Zemlja fotografirana s 160 km višine

Marca 1947 so v Withe Sands (New Mexico) poizkušali fotografirati zemljo z robot-kamero, ki so jo montirali na rep V-2 izstrelka in ki je dospela nazaj na zemljo s pomočjo padala. Poizkus se je posrečil in je bila zemlja fotografirana z višine približno 100 milj, kar znaša 160 km. Slika je obsegala Kalifornijski zaliv s priključenim delom Pacifiškega oceana, del ZDA in del Mehike. Z enim posnetkom so fotografirali skupno okoli 520.000 kvadratnih kilometrov zemeljske površine, kar je približno enako površini Pirenejskega polotoka. Na sliki je jasno razvidna zaoblenost zemeljske površine.

Osrednja postaja za tovorne avtomobile

Ker je v New Yorku velikanski cestni promet, skušajo ceste z raznimi ukrepi razbremeniti. Za to so uredili novo centralno postajo za tovorne avtomobile v središču mesta, v bližini ene izmed glavnih prometnih žil. Ta postaja naj za 25 odst. razbremeni cestni promet v New Yorku. V to mesto prispe dnevno povprečno 600 tovornih avtomobilskih vlakov (tovorni avtomobili s prikolicami) z raznoterim blagom. Na centralni postaji za tovorne avtomobile blago razložijo in razpeljejo z manjšimi tovornimi avtomobili na kraj uporabe. Računajo, da bodo podjetja za daljinski prevoz blaga z ureditvijo te postaje prihranila letno 760.000 litrov bencina. Postajno poslopje je dolgo 300 m in široko 48 m ter zmore dnevno pretovoriti 1800 ton blaga. Hkrati lahko nakladajo ali razkladajo 114 vozil na primernih nakladalnih oziroma razkladalnih rampah.

Potniško reakcijsko letalo De Havilland "Comet"

To letalo je grajeno za hitrosti okoli 800 km/h in za višine do 12.000 m. Pri poizkusnih letih se je dobro izkazalo. Prostora ima za 36 potnikov. Zaradi primernih varnostnih naprav je dovoljeno kajenje tudi med poletom in sicer tako v potniški kot v pilotski kabini. Letalo ima dvoje stranišč s predprostori. Kabine so hermetično zaprte in s posebnimi napravami se vzdržuje v njih stalni pritisk tudi v velikih višinah. Bencinski rezervoarji so nameščeni v krilih. V primeru potrebe se morejo zaloge pogonskega goriva odvreči. Letalo je opremljeno s 4 reaktivnimi turbinami tipa «Ghost». Posadka sestoji iz 2 pilotov, 1 radiotelegrafista in 1 navigatorja. Za 3200 km dolg poizkusni let nad Anglijo in Evropo je potrebovalo to letalo 4 ure.

Halo, halo, radio Slovenija studio Ljubljana

Nov 135 kw radijski oddajnik bo odprl slovenski besedi pot daleč čez meje slovenske domovine. Napovedovalka Bara pred mikrofonom v enem izmed študijev sodobno urejenega «Radio-doma» v Ljubljani.

V Istri se vestno pripravljajo

1. maj bodo tudi v Istri praznovali s tradicionalnim telovadnim nastopom. Na sliki vidimo starejše pionirje med vadbo.

Je življenje državnikov prijetno?

BILANCA POTOVANJA VINCENTA AURIOLA PO ZDA IN KANADI

Po poročilih iz Montreala je predsednika francoske republike Auriola pozdravilo na njegovem potovanju v ZDA in Kanado okrog 1,500.000 oseb. Auriol je pregledal parado 10 tisoč pešcev, letalcev, mornarice, kanadskih pomorskih strelcev in škotskih padalcev, večinoma čet, ki so se vrnile iz Koreje, ali pa se pripravljajo za odhod na Daljni vzhod. Predsednik francoske republike je imel 34 daljših in 20 krajših govorov, segel je deset tisoč ljudem v roke in prevozil 5000 km z vlaki, letali in avtomobili. Uradno je šel samo enkrat peš od hotela, kjer je bil nastanjen v Ottawi v Kanadi, in sicer do postaje, ki je oddaljena komaj 100 m. Spal je v vlaku, v dveh hotelih in treh uradnih prestolnicah. Ako se všteje njegovo potovanje čez Atlantik, potem je spal tudi v letalu in prepotoval 16.000 km. Dvakrat se je vozil z vlakom v slovesni obleki. Videl je, kako cveto češnje v Washingtonu, objel je enega občinskega predsednika, enega nadškofa, enega generala in eno dekletce. Videl je zarjo v Torontu, dež v Anapolisu in sneg na planinah okrog Quebeca. Sešel se je z enim predsednikom, enim generalnim guvernerjem, petimi predsedniki občin, enim nadškofom, 22 ministri zunanjih zadev, 83 veleposlaniki in poslaniki in s 50 načelniki delegacij pri OZN. Navzoč je bil na 43 banketih in 7 sprejemih. Poslušal je tri narodne himne, 43-krat marseljezo. Predsednik Auriol je imel na sebi sedaj žaket, sedaj frak ali smoking in dvakrat univerzitetno togo. Obiskal je 8 vojnih in pomorskih akademij ter 4 parlamente. Stražila sta ga dva zvezna policista, 6 pokrajinskih policistov in njegova osebna varnostna služba. Poklonjeno mu je bilo 5 kanadskih lutk, lesen kip, ki kaže kanadsko družinsko življenje, umetniška slika v olju itd. S seboj pa je odpeljal 2 milijona enot penicilina, s katerim ga je zdravil dr. Juger. Tudi gospa Auriol je dobila več darov in sicer od soproge predsednika Trumana. Vsi govori, ki jih je imel predsednik Auriol, bodo objavljeni v posebni brošuri, katero bodo dobile vse knjižnice vseh ameriških šol. 800 novinarjev, ki predstavljajo 3000 listov in radijskih postaj, ga je skušalo intervjuvati ali vsaj videti; 250 fotografov in televizijskih operaterjev je napravilo nad 10.000 posnetkov. Predsednika Auriola je spremljalo na vsem njegovem potovanju 33 novinarjev.

Londonski avtobusi na turneji po Evropi

28. julija tega leta bodo pričeli svojo turnejo po Evropi štirje najmodernejši londonski avtobusi. Trije izmed njih bodo preurejeni v potujočo razstavo, četrti pa bo služil spremljevalnemu osebju. Obiskali bodo 8 evropskih držav in informirali ljudi o letošnjem britanskem festivalu. V prvem avtobusu bo informativni urad in razstava o življenju v Veliki Britaniji: športu, parlamentu, itd. V drugem avtobusu bo pregled industrijske razstave v Glasgowu, londonske razstave, brodarske razstave «Campania» ter poljedelske in industrijske razstave Belfasta. V tretjem avtobusu pa bodo opisani umetniški festivali, ki se bodo vršili v 23 krajih britanskega kraljestva.

Nova proga New York - Trst

Ameriška družba «Stockard Co. Inc.» iz New Yorka je ustanovila pod firmo «Levant Line» mesečno progo med New Yorkom, Baltimorom, Filadelfijo in Trstom, ki bo šla preko Genove in Neaplja. Prva ladja, ki bo v kratkem nastopila pot je «Atlantic Victory».

PRIMORSKI DNEVNIK

VREME Včeraj ob 19. uri je bil zračni pritisk 761.8, toplota 15.0, (najvišja med dnevom 16.8, najnižja 11.4), vlaga 80 odst., nebo popolnoma pokrito, morja 13.5. Za danes zjutraj predvideva vremenska napoved nad Jadranskim morjem in Alpami oblačno vreme in možnost krajevnih padavin. Popoldne se bo oblačnost zmanjšala.

RADIO Današnji najvažnejši programi: **Slovenija:** 20.30 Čajkovski: Labodje jezero - baletna glasba - Manuel de Falla: Ples mlinarja: 20.50 Veseli večer. **Jug. cona Trsta:** 14.00 Lahek opoldanski spored; 17.45 Melodije na harmoniko; 21.30 Poskočne melodije. **Trst II.:** Slovenske umetne pesmi; 23.00 Plesna glasba. **Trst I.:** 12.00 Ritmi iz Latinske Amerike; 19.20 Stare melodije.

POGAJANJA O NAFTI med Anglijo in ZDA zaključena

Določili so enotno stališče obeh vlad - Zaenkrat še ne bo prišlo do sestanka s predstavniki Perzije

WASHINGTON, 20. — Danes so se končala angleško-ameriška pogajanja o iranski nafti. Ob koncu razgovorov je bilo izdano uradno poročilo, ki pravi, da sta obe vladi zadovoljni z uspehom teh pogajanj. Dodaja, da so o vprašanju nafte razpravljali samo na splošno in priznava, da se morajo o tem dokončno pogoditi prizadete stranke.

V Londonu so danes izjavili, da bodo iransko vlado obvestili o teh pogajanjih. Vendar pa zaenkrat ni predvidevati, da bi prišlo do kakšne širše konference. V londonskih dobro obveščenih krogih nočejo povedati, kakšne korake bodo podvzeli glede nasprotij med teheransko vlado in «Anglo-Iranian Oil Company».

Dopisnik agencije Tass iz Teherana je javil, da agentje, «Anglo-Iranian» ščuvajo plemena v Kuzistanu proti iranski vladi. Voditelj tega gibanja naj bi bil šejk Abdulah, sin šejka Khazala, ki je leta 1946 pozval na borbo za neodvisnost Kuzistana. Dopisnik agencije dodaja, da hočejo angleški agentje prepričati kuzistanska plemena, da bi šla proti Abadanu, in napadala stavkajoče, pri čemer bi prislo do novih neredov. Po istem viru, je mesto Abadan podobno bojišču. Dopisnik trdi, da je tam več kot ena divizija vojaštva, ki ima na razpolago tanke Sherman.

Novi ameriški nočni lovec na reakcijski pogon, F—94, je dvosedežnik, opremljen z radarjem in opremljen tako, da lahko leti ob vsakem vremenu; iz svojega (porišča se lahko dvigne in spet pristane v popolni temi. F—94, ki ima na krovu pilota in radarskega tehnika, lahko tudi v popolni temi izsledi napadajoče letalo in ugotovi cilje na zemlji. Letalo ima reakcijski motor J—33, z novim sistemom «after burning» (kasnejše zgorevanje), ki dovaja gorivo v zadnji del iztočne cevi, kjer je vžigalna sveča.

Pred izpopolnitvijo mest v poveljništvih atlantskega pakta

V kratkem naj bi imenovali Angleža za poveljnika Sredozemlja Bevan v sporu z Gaitskellom - Po protestni stavki pristaniščnikov

LONDON, 20. — Danes se je izvedelo v angleški prestolnici, da bo najbrže v kratkem imenovan angleški admiral za vrhovnega poveljnika pomorskih sil v Sredozemlju v okviru atlantskega pakta. To kljub včerajšnjim Churchillovim priporočilom, da bi to poveljstvo morali dati Američanom. V Londonu, so nekateri prepričani da bi moralo priti do imenovanja vseh poveljnikov sil atlantskega pakta že v 10 dneh, nakar bi obrambni ministri, ki se bodo sestali v letošnjem poletju, ta imenovanja odobrili.

Vendar pa mislijo, da bi bilo tudi mogoče, da bi ta imenovanja odobrili še preden bi prišlo do tega sestanka v svetu namestnikov atlantskega pakta.

Kot znano, bodo postavili tri vrhovna poveljstva 13 držav atlantskega pakta; in sicer poveljnika na Atlantskem oceanu, evropski celini in Sredozemskem morju. Namestnik vrhovnega poveljnika na Sredozemlju bo najbrže Američan.

V sami angleški notranji politiki je zanimivo, da je, saj kot vse kaže, prišlo do spora med sedanjim ministrom za delo Aneurinom Bevanom in drugimi člani vlade. Glasilo levega krila laburistične stranke v katerem je zastopan tudi Bevan, je že danes ostro kritiziralo predlog kanclerja državnega zaklada Hugha Gaitskella. Ta je namreč predlagal, da bi izključili iz brezplačne državne zdravstvene službe podporo vlade za zdravljenje zob in nakazilo očal vsakemu angleškemu državljanu.

List «Tribune» piše: «Celih dvajset let je bilo treba, da je laburistični kancler državnega zaklada dosegel tako navdušeno podporo konservativcev. Dejstvo je, da je minister Gaitskell uprizoril frontalni napad proti zdravstveni službi». List pravi, da je s socialističnega stališča načrt proračuna zelo slab in nadaljuje: «Če sedaj obstoji v laburistični stranki neenotnost, zato ne odgovarja samo Gaitskell, temveč vsi tisti, ki hočejo vsiliti zelo neprimerno in bojazljivo finančno politiko».

Politični opazovalci v angleški prestolnici so prepričani, da je imel članek «Tribune» namen zagotoviti Bevanu podporo, ki mu je manjkala na zasedanju parlamentarne laburistične skupine prejšnji teden, ko so razpravljali prav o proračunu. S tem člankom — menijo — so prišli Bevanovi pristaši z levega krila laburistične stranke v napad proti politiki kanclerja državnega zaklada. Nekateri so celo prepričani, da bo Bevan pričel zopet misliti na to, da bi izstopil iz vlade.

Istočasno z objavo te kritike so se danes sestali predstavniki člani levega krila, ki sedé v spodnji zbornici in so razpravljali o tem, kaj bi podvzeli proti Gaitskellovemu predlogu. Vendar je treba omeniti, da glavni predstavniki levega krila laburistične stranke niso ozko povezani z Bevanom. Zdi se, da so samo nekateri poslanci pripravljeni podpirati Bevana, če bi se uprl vladni politiki, kar bi na vsak način spravilo v nevarnost šibko laburistično večino v angleškem parlamentu.

O vprašanju zob in očal bodo razpravljali v torek v spodnji zbornici. Glasovanje o tem vprašanju nam bo pokazalo mnenje laburističnih poslancev in če je Bevan dovolj močan, da zagrozi Attleeju.

Drug zanimiv dogodek v Angliji pa je zaključenje stavke pristaniščnikov. Skoraj nobena od stavk, do katerih je prišlo v Angliji v zadnjih desetih letih, ni bila «legalna». Zakon predpisuje za vse spore med delodajalci in delojemalci natančno pot, po kateri mora iti spor. Sindikati morajo stavko prijaviti in tu jo izpeljejo lahko dale, ko so šli preko raznih instanc, ki hotele bit sporu za razsodnike. Ta odlok je ostal tudi po vojni v veljavi. Vendar so se tega ukrepa držali samo sindikati ne pa delavci. Bilo je že veliko dolgih stavk, vendar ni bil nobeden od voditeljev obtožen.

Vendar je prišlo to zimo do stavk, za katere pravijo, da so imele politično ozadje in glavni državni tožilec Sir Hartley Shawcross se je odločil priti osišču stavkovne voditelje iz Londona, Liverpoola in Birkenheada. Te je odtožil «zarote z namenom kršitve miru v industriji in preloma delavskih pogodb». V prejšnjem tednu se je pričel osemdnevni proces pred višjim angleškim kazenskim sodiščem v Old Bailey. Na razpravi je prevzel predsedstvo Lord Shief Justice, najvišji angleški sodnik, medtem ko je vodil obtožbo v imenu države sam Shawcross.

To sodno razpravo je spremljala zopet protestna stavka približno 10.000 pristaniščnikov v Londonu in Liverpoolu. Državni tožilec je poskusil vse svoje sposobnosti, da je prepričal porotnike, vendar pri tem ni uspel. Izpustili so sedem sindikalnih voditeljev in stavka se je končala.

KINO

V TRSTU

Rossetti. 16.30: «Toto - šejk», T. Lees, R. Billi.
Excelsior. 15.30: «Male žene», G. Allison, P. Lawford.
Nazionale. 16.30: «Strastne amaconke».
Arcobaleno. 15.30: «Fortuna se zabava».
Fenice. 16.30: «D'Artagnanov sin», G. M. Canale.
Filodrammatico. 16.00: «Zaprte oknice».
Alabarda. 16.00: «Ni mogoče več nadaljnje ubijanje».
Armonia. 15.30: «Zaročenka vsehs», B. Grable, J. Harvey.
Garibaldi. 15.30: «Žena iz dnas».
Ideale. 15.45: «Mešanci», I. Dilliam.
Impero. 16.30: «Steza ob samotnem boru», S. Sidney.
Italia. 16.00: «Pepelka», Walt Disneya.
Kino ob morju. 16.00: «Sile zla», J. Garfield.
Savona. 15.00: «Glasba tvojih sanj», D. Day, J. Garson.
Viale. 16.00: «Stric Tomove povesti», W. Disney.
Vittorio Veneto. 16.00: «Samotno srce», R. Reayan, P. Neal.
Azzurro. 16.00: «Don Juanove pustolovščine».
Belvedere. 16.00: «Vrni se domov», Lassie.
Marconi. 16.00: «Jolanda in kralj samba».
Massimo. 16.00: «Medeni tedni brez sladkosti», E. Williams.
Novo Cine. 16.00: «Sokoli - strmoglavci». E. O' Brien.
Odeon. 16.00: «Kačje brezno», O. de Havilland.
Radio. 15.30: «Rdeče suknje».
Vittoria. 16.00: «Talec», E. Flynn, J. Bishop.
Venezia. «Povratek čuvajeva».

V GORICI

Verdi. 17.00: «Kajman v Piavi», M. Vitale.
Vittoria. 17.00: «Prehodni oblaki», J. Allison.
Centrale. 17.00: «Rio Bravo», J. Wayne in M. O' Hara.
Moderno. 17.00: «Zob za zob», T. De Carlo.
Eden. 17.00: «Zbogom, vojskal», Gianni in Pinotto.

V ISTRI

Novo Cine (Koper): «Goreči strast».
Odeon (Izola): «Pogumni vojščak».
Tartini (Piran): «Toto - Tarzan».
Buje: «Kraljevi brivec».

NOV INCIDENT med Sirijo in Izraelom

Dogodka v Tel Avivu še niso komentirali

HAJFA, 20. — Do novega oboroženega spopada je prišlo na sirijsko-izraelski meji. Pri tem je bil ubit poveljnik izraelskega oddelka.

Sirijsko uradno poročilo pravi, da je danes nek izraelski oddelek ob polnoči dveh izvidniških ladij na jezeru Tineraide, obkolil vas Ngeb. Potem je pričel Ngeb obstreljevati z minometalci in strojnicami. Zaradi odpora prebivalstva in policije je propadel namen Izraelcev, da bi zasedli vas in jo razrušili. Spopad se je končal ob 4.30 z umikom Židov.

O samem dogodku v Tel Avivu še niso dali pojasnil.

Se vedno nič novega glede podmornice „Affray"

LONDON, 20. — Kljub temu, da ni nobenega upanja več za rešitev posadke podmornice, «Affray», se bodo iskanja nadaljevala do ponedeljka, t. j. osmega dneva potem, ko je ta podmornica tako skrivnostno izginila. Namen iskanja ni več rešitev posadke, ki bi mogla v najboljšem primeru živeti do včeraj zvečer, temveč ugotoviti mesto, kje se je podmornica potopila. Pozneje jo bodo dvignili in ugotovili vzroke nesreče. Ladje še vedno iščejo na področju, kjer mislijo, da je prišlo do nesreče. Ko jo bodo našli, bodo potem odgovorili na dve najvažnejši vprašanji, ki si ju zastavlja angleška admiraliteta in javnost, namreč zaradi česa je prišlo do nesreče in zakaj niso člani posadke poskusili poiskati pot na površje s posebnimi aparati, ki so jih imeli na razpolago.

Nad Rokavskim prelivom še vedno divja nevihta in morje je silno razburkano. Nadaljevali so z metodo iskanja, ki so jo prvič preizkusili včeraj zjutraj, po kateri vlečejo minolovci po morskem dnu težke jeklene vrvi v pričakovanju, da se bodo končno le zataknile ob podmornico «Affray».

Včeraj zvečer je angleška admiraliteta dobila zopet nova upanja. Torpedni lovec «Scorpion» je namreč s pomočjo apatov «Asdic» ugotovil približno 19 milj južno od Portlanda, kar pomeni 13 milj zahodno od točke, kjer mislijo, da se je potopil Affray, trup ladje na dnu morja Takoj, ko je dal ta aparat, ki je podoben radarju, znake, so hoteli spustili v morje potapljače, vendar tega niso mogli storiti zaradi razburkanega morja. Pozneje pa so brez tega ugotovili, da je na dnu neka ladja, ki se je potopila med zadnjo svetovno vojno.

Novo orožje na Koreji

TOKIO, 20. — Peta ameriška letalska skupina, ki podpira enote OZN na Koreji, je te dni preskusila novo orožje. Letala te skupine so pustila doma rakete in Napalm-bombe in so naložila za nočni polet 3.776.000 staromodnih žebljev. Ta tovor so letala natresla po cestah, po katerih se pomikajo kitajske oskrbovalne kolone. Veliki enipolcolski žeblji s širokimi glavicami so napravili tako pustošenje med gumami kitajskih kamionov, da so ameriška letala imela naslednje jutro mnogo boljšo žetev kot običajno: 65 uničenih in 19 pokvarjenih avtomobilov.

Poveljnik pete letalske skupine je izjavil: «Ko bi mogli kakor koli preprečiti kitajskim kamionom gibanje ponoči, bi lahko ustavili vojno. Zdi se pretirano, pa je le res: podnevi jim lahko naši lovci vedno preprečijo premikanje. Z novim načinom (to je z žeblji) upamo, da jim bomo onemogočili vožnjo tudi ponoči in tako dezorganizirati sovražno preskrbovanje».

Pretep med senatorji zaradi Mac Arthurja

WASHINGTON, 20. — Med debato, ki so jo prenašali po radiju, so se trije senatorji stepli. Oddajo, ki je bila posvečena politiki generala Mac Arthurja, so morali prekiniti.

Kot izjavljajo očividci, je republikanski senator iz države Indiana, Capehart, po postavi pravi Brdavs, vrgel iz radijskega studija mladega demokratskega senatorja Humphreya iz Minnesote. Poprej sta se oba dodobra sporekla. Z isto napadalnostjo je senator Capehart nato ponovil svoj podvig s starim demokratskim senatorjem iz New Yorka, Lehmanom, ki se je vmešal, da bi pomiril razburjena nasprotnika. Tudi Lehman je zletel skozi vrata.

Sceni je prisostvoval tudi znani senator Taft, republikanec, ki se je omejil na vlogo gledalca. «Miren človek sem, je nato izjavil Taft, in sem samo skušal pomagati, da bi jih ločili».

RADIO

JUGOSLOVANSKE CONE TRSTA

Sobota 21. aprila 1951.

Poročila v slovenščini ob 7.00, 13.00, 19.30, 23.05; v hrvaščini ob 18.45; v italijanščini ob 6.45, 12.45, 19.15 in 23.00.

6.30: Jutranja glasba do 7.30. 12.00: Operna glasba. 12.35: Glasbena medigra. 13.15: Orkestralni koncert. 13.45: Kulturni pregled (ital.) 14.00: Lahek opoldanski spored izvaja študentski sekstet. 14.30: Pregled tiska (ital. in slov.) 17.30: Gospodarski pregled (slov.) 17.45: Melodije na harmoniko. 18.00: Pionirska ura (ital.) 18.30: Pojo mladinski zbori. 19.00: Mostri ritma. 19.45: Partizanski spomospevi. 20.00: Hrvatski kulturni prilog (hrv.) 20.30: Slavonska narodna glasba. 20.45: Politični pregled (slov.) 21.00: Veder sobotni večer (slov.) 21.30: Poskočne melodije izvaja študentski plesni orkester. 22.00: Jugoslovanske aktualnosti (ital.) 22.15: Večerni koncert. 23.15: Plesni motivi do 23.30.

TRST II.

Poročila ob 7.15, 12.45, 19.45 in 23.15.

7.30: Jutranja glasba do 8.30. 11.30: Za vsakega nekaj. 12.00: Ljudje in nazori. 12.15: Lahki orkestri. 13.00: Slovenske umetne pesmi. 13.20: Sramel kvintet. 13.40: Čajkovski: Trnjulčica, balet. 14.15: Dnevni pregled tiska. 17.30: Plesna glasba. 18.00: Glas Amerike. 18.15: Beethoven: Koncert za violino in orkester. 19.00: Programski periskop, nato pestra glasba. 19.30: Glasba iz revij in zabavišč. 20.00: Sportna kronika. 20.10: Vesela glasba. 20.30: Komentar vojnega položaja na Koreji. 20.45: Operetna glasba. 21.00: Sobotni variete'. 21.30: Valčki in polke. 22.00: Koncert komornega zbora. 22.20: Lahka orkestralna glasba. 22.45: Scherzi in capricci. 23.00: Plesna glasba. 23.35: Polnočna glasba do 24.00.

TRST I.

Poročila ob 7.30, 13.00, 20.00 in 23.10.

7.45: Jutranja glasba do 8.30. 12.00: Ritmi iz Latinske Amerike. 12.20: Operna glasba. 13.25: Ritmi in pesmi. 14.10: Cowboyske pesmi. 17.30: Popoldanska glasba. 18.00: Sodobne italijanske klavirske skladbe. 19.00: Moderni ritmi. 19.20: Stare melodije. 20.20: Poje A. Basurto. 20.33: Glasbeni variete', prenos z milanskega velesejma. 21.15: Lahka glasba. 22.25: Plesna glasba do 24.00.

ŠPORTNI DNEVNIK

JUGOSLOVANSKA NOGOMETNA LIGA

6. kolo - zadnji izpit reprezentantov

V Jugoslaviji gledajo vse nogometne dogodke do 6. maja v luči mednarodne tekme proti Italiji. Tako bo tudi jutrišnje sesto kolo prve državne lige služilo predvsem za to, da se bo videlo v kakšni formi so igralci, kandidati za državno enajstorico. To bo mogoče, ker se vodilna moštva jutri ne bodo klala med seboj in bodo proti slabšim nasprotnikom lažje pokazala svojo pravo vrednost. Dinamo bo igral v Zagrebu proti Spartaku. Zmaga mu verjetno ne bo ušla, saj je to enajstorica, ki je trenutno med jugoslovanskimi najbolje pripravljena; Horvat, Woelflin, Senčar bodo imeli še enkrat priliko, da pred domačo publiko enkrat za vselej pokažejo, da so si potovanje v Italijo zaslužili. V Beogradu bo Borac poskušal stopati po stopinjah tovariških, igralcev Mačve. Je sicer malo verjetno, da bi v tem uspeli, ni pa žal popolnoma izključeno, ker Crvena zvezda taka, kot je sedaj, ne nudi nikakega jamstva. V Novi Sad gre Hajduk; Vojvodina mu gotovo ne bo postlala z rožicami, saj je prikazala do sedaj od vseh novincev najzrelejšo igro in je tudi na lestvici tik za vodilno skupino velike četvorice. Druga tekma v Beogradu bo imela za protagoniste dve beograjski moštvi: Partizan bo za vsako ceno hotel dobiti obe točki proti BSK, ki v letošnjem prvenstvu ni preveč uspešen. Drugi stari znanec prve lige, z nič manj nesrečnim startom je Lokomotiva, ki igra v Kruševcu proti Napredku. Mogoče bo končno prišla do točk, ki bi jo rešile nje nevredne druščine. In končno še zadnja tekma: Sarajevčani bodo doma sprejeli Mačvo; hoteli bi jo seveda z goli.

Prvi trening italijanske nogometne reprezentance

RIM, 20. — V sredo 25. aprila bo na občinskem stadionu prvi trening italijanskih državnih ekip. Najprej bo ekipa «mladih» igrala proti Sieni, zatem pa bodo nastopili reprezentativci proti enajstorici Livorna.

Tajništvo FIGH nadalje poroča, da se začne tekma med Italijo B in Turčijo, ki bo istega dne kot Jugoslavija-Avstrija ob 16. uri.

GENOVA, 20. — Vodijo se pogajanja, da bi nastopili teniški reprezentanci ZDA in Italije v Genovi od 27. do 29. t. m. Igralo bi se po formuli Davisovega pokala. ZDA bi zastopala Clark in Burrows, Italijo pa Gardini in Rolando del Bello.

Argentinci sklicali reprezentanco

BUENOS AIRES, 20. — Dvaindvajset argentinskih nogometašev je bilo izbranih pred odhodom v London, kjer se bo prihodnji mesec nogometna reprezentanca Argentine pomeri, la z angleško. Med drugim so bili izbrani: Mario Boyé, Norberto Mendes, Uden Bravo, Llamil Simes in Esar Sued, dalje nekateri napadalci kluba River Plate: Vernazza, Pizzutti, Labruna in Felix Lustav.

Tako mislimo mi:

Atalanta - Roma	1 2
Fiorentina - Bologna	1 X
Genoa - Sampdoria	1 2 X
Juventus - Inter	1 X 2
Lazio - Palermo	1
Lucchese - Novara	1
Milan - Triestina	1
Padova - Como	1 X
Pro Patria - Napoli	1 X
Udinese - Torino	1
Cremonese - Vicenza	1
Venezia - Spal	1
Verona - Brescia	1
Catania - Treviso	1
Salernitana - Messina	1

DROBNY IN SAVITT FINALISTA turnirja v Palermu

PALERMO, 20. — Polfinalne borbe so dale dva finalista: Drobnya ter Savitta. Igri Savitt Černik ter Drobny - Burrows sta bili na višini in sta pokazala v nekaterih fazah tenis visokega mednarodnega razreda. Drobny je odpravil svojega nasprotnika lažje kot Amerikanec, čigar zmaga je bila do konca negotova. Današnji izidi: Ženske dvojice Hart - Fry: Baker - Hermeses 6-1, 6-3; Adamson - Seghers (Francija): Anderson - Curry (An.) 6-2, 7-5.

Bologna - Gardini (Italija): Seghers - D. del Bello (Fr. - Ital.) 6-4, 6-4; Adamson - Abdesselam (Francija): Zeheden, Monetti (It. - Nem.) 6-2, 3-6, 6-1; Hart - Bergelin (ZDA - Svedska): Frisacco - Clerici (Italija) 6-2, 3-6, 6-1; Hermeses-Gori (Holandska - Italija): Tonolli M. del Bello (Italija) 6-2, 1-6, 8-6; Adamson - Abdesselam (An. Francija): Bologna - Gardini (Italija) 6-3, 6-2.

Moški polfinale: Savitt (ZDA): Černik (Egipt) 1-6, 10-8, 6-4, 1-6, 6-4; Drobny (Egipt): Burrows (ZDA) 6-3, 7-5, 6-2.

Moške dvojice: Gori - Belardinelli (Italija): M. del Bello - Bergelin (Italija - Svedska) 6-4, 0-6, 6-4; R. del Bello - Černik; Washer - Ampon 6-4, 6-4; Drobny - Savitt: Bergamo, Draper (Italija Španija) 6-0, 6-3.

o o o

BOSTON, 19. — Japonec Shigeki Tanaka je zmagal na maratonskem teku v Bostonu. Progo, dolgo 42 km je pretekel v 2 urah, 27 minutah in 45 sekundah. Drugi je bil Amerikanec Lafferty, tretji pa Grk Athanassios Ragazoa.

***

CAMBRIDGE, 20. — Čoln angleške univerze Cambridgeja je danes premagal posadko Harvarda, bostonske univerze in si tako zaslužil pokal Paul Revere. Tekmovanje je bilo na reki Charles.

ŠAH

Najboljši evropski mojstri

Znani šahovski strokovnjak Josef Diemer je objavil v listu «Caissa» evropsko lestvico mojstrov. Merilo so mu bili uspehi v letu 1950. Na čelu te lestvice je nemški internacionalni mojster Wolfang Unzicker. Takoj za njim pride; jugoslovanski prvak Svetozar Gligorič; ostali jugoslovanski mojstri so se plasirali slabše, kljub temu pa je med enaindvajsetimi najboljšimi kar sedem - Jugoslovanov, kar kaže visoko kvaliteto in masovnost jugoslovanskega šaha. Lestvica:

1. Unzicker, 2. Gligorič, 3. dr. Euwe, 4. O'Kelly, 5. Rossolimo, 6. Nedeljkovič, 7. Bogoljubov, 8. Donner, 9. Pirc, 10. dr. Trifunovič, 11. dr. Lange, 12. Pfeiter, 13. Kienninger, 14. Cortlever, 15. Matanovič, 16. Milič, 17. Teschner, 18. Penrose, 19. dr. Taratakower, 20. Van Scheltinga, 21. Fuderer.

* * *

K realnosti lestvice bi pripomnili tole: zopet se vidi, da je bil sestavljalec «Nemec. Mi sicer poznamo in spoštujemo mladega Unzickerja, vendar dr. Euwe, Gligorič, Rossolimo, pa tudi Pirc in Trigunovič vseeno ne zaostajajo za njim, mogoče pa so celo za nianso boljši, kolikor to seveda v šahu lahko presodimo.

„Po Maroku" Redolfi še vedno prvi

TAROUDANT, 20. — V peti etapi kolesarske dirke «Po Maroku » je na progi Adagir - Taroudant zmagal Dos Reis v 2 urah 2'15"; v zaključnem spurtu je prehitel skupino osmih dirkačev. 2. Ban David, 3. Guercy, 4. Remangeon, 5. Delvoye. Skupina, v kateri je vozilo 55 dirkačev, je prispela na cilj z zamudo 3 minut 40 sekund. V skupni oceni vodi še nadalje Redolf, ki ima 7 sekund naskoka pred Piotom. Za njima so po precejšnji časovni razdalji Charroin, Menon in drugi.

Juventus - Inter v središču pozornosti

Triestina v Milanu brez izgledov - Prilika, da se Genova, Lucchese in Roma ognejo izpadu iz lige

Italijansko prvenstvo, letos bolj zanimivo kot kdajkoli poprej v zadnjih letih, bo dozivelo v nedeljo enega onih klasičnih dvobojev, pred katerimi zbledi v očeh publike še tak važen dogodek z drugega področja. Borba za drugo mesto bo še bolj razplamtela duhoče navijačev Juventusa in Interja, ki bodo izkričali svoje grlo, da bi s tem vsaj nekoliko olajšali delo svojim ljubljencem. Prognoza: 1, X, 2; vse je mogoče. Ob takem važnem dogodku ostane drugo v senci. Milan se bo z derbyjem lahko samo okoristil, saj mu točki v borbi s Triestino niti najmanjši nevarnosti. Atalanta, ki plava v varni sredini, bo odbijala napade Rome, kateri leže voda že v grlo in ki bi ji poraz odvzel skoraj vse možnosti za rešitev. Isto velja za mestni dvoboj med Genovo in Sampdorio. Le ako Genova premaga someščane, lahko goji še žarek upanja na boljše dni. Pri njiju je pa stvar še toliko bolj zapletena, ker bi s porazom tudi Sampdoria prišla v kalne vode. V Vidmu bo igral Torino. Udinese, ki je po uspešnem startu sredi prvenstva precej zaostala precej časa ni poznala zmage, je sedaj ponovno pri moči. O tem najbolje priča zmaga prejšnje nedelje v Comu, ki je vplivala na moralo ekipe nadvse zdravilno. Torino torej ne bo prišel domačinom pod zobe ob pravem času. Ostale nedeljske tekme so sredenje važnosti Fiorentina bo preizkušala Bologno. Lazio bo sprejel v goste Palermo, Lucchese, ki je na zadnjem mestu, bo še za zadnjič preizkušala svojo srečno zvezdo proti Novari; Padova in Como kažeta tendence k spravljivosti, česar ne bi mogli trditi o Pro Patrii in Napoliju.

Pustolovščine dobrega vojaka Švejka v svetovni vojni

JAR. OSLAV HAŠEK

III. DEL

136. PREVEDEL PROF. DR. FRAN BRADAČ — ILUSTRIRAL DR. ROBERT HLAVATY

«Gospod general», kriči šofer, «ali nimate štabne mape?»

General Biegler užiga električno svetilko. Vidi, da ima štabno mapo na kolenih. Toda to je pomorska mapa helgolandskega obrežja iz leta 1864., iz avstrijsko-pruske vojne proti Danski za Slezvig.

«Tu je križišče», pravi šofer, «obe poti peljeta proti sovražniškim položajem. Meni je do poštene ceste, da bi ne trpele pnevmatike, gospod general. Jaz odgovarjam za štabni avtomobil ...»

Nato pok, oglušujoč pok, in zvezde velike kakor kolesa. Rimska cesta je gosta kakor smetana.

Biegler se dviga skozi vesolje na sedežu zraven šoferja. Cel avtomobil je tik pod sedežem kakor s škarjami odrezan. Od avtomobila je ostal le prednji del.

«Še sreča», pravi šofer, «da ste mi čez ramo kazali mapo. Vrglo vas je k meni — to je bila dvainštiridesetica ... Jaz sem to takoj slutil.»

«Kam vozite?»

«Letimo v nebesa, gospod general, in se moramo izogniti zvezdam repaticam. Te so hujše ko dvainštiridesetica.»

«Zdaj je pod nami Mars», je rekel šofer po dolgem molku.

Biegler je bil že zopet miren.

«Ali poznate zgodovino bitke narodov pri Leipzigu?» je vprašal.

«Gospod general», je resno odgovoril šofer, «smo ravno pred nebeškimi vrati, zlezite ven, gospod general! Ne moremo skozi nebeška vrata, je preveliká gneča. Sama vojska.»

«Glej, da ne boš koga povozil», kriči na šoferja, «saj se bodo umaknili.»

In nagibajoč se iz avtomobila, vpije: «Achtung, Sie Schweinbande!* To so teleta, vidijo generala, pa ne znajo napraviti rehtsšaut.»

Šofer ga mirno tolaži: «To je težko, gospod general, večina ima odbito glavo.»

General Biegler je šele zdaj opazil, da so ti, ki se gnetejo pred nebeškimi vrati, razni invalidi, ki so v vojni zgubili nekatere telesne ude, a jih imajo s seboj v nahrbtniku: glave, roke, noge. Neki topničar, ki je silil skozi nebeška vrata v raztrganem plašču, je imel v nahrbtniku cel svoj trebuh z nogami vred. Iz nahrbtnika nekega domobranca je gledala na generala Bieglerja polovica zadnjice, ki jo je domobranec zgubil pri Lvovu.

«To je zavoljo reda», se je spet oglasil šofer, vozeč skozi gosto množico, «to je pač zavoljo nebeške superarbitracije.»

Skozi nebeška vrata so puščali edinole na geslo: «Für Gott und Kaiser.»**

* Pozor, svinje!

** Za boga in za cesarja.

Avtomobil se je zapeljal v raj.

«Gospod general», je rekel neki častnik-angel s perutmi, ko se je Biegler peljal mimo vojašnice z rekruti-angeli, «javiti se morate na glavnem poveljstvu.»

Peljala sta se mimo nekakšnega vežbališča, kjer je kar mrgolelo rekrutov-angelov, katere so učili klicati: «Aleluja!»

Peljala sta se mimo skupine, kjer je rdečelas korporal-angel vežbal nerodnega rekruta-angela, ga suval v trebuh in vpil nanj: «Se bolj odpri gobec, svinja betlehemska! Takole se kliče aleluja? Ko da imaš cmok v gobcu. Rad bi vedel, kateri bik te je spustil v raj. Poskusi še enkrat!... Hlahlehluhja? Kaj beštija, ti nam boš tu v raju še hohnjal?... Poskusi še enkrat, cedra libanonska!»

Peljala sta se naprej in še dolgo je bilo slišati za njima boječe hohnjanje angela-rekruta: «Hla-hle-hlu-hja» in vpitje angela-korporala: «A-le-lu-ja, a-le-lu-ja, ti krava jordanska!»

Potem velikanska zarja nad poslopjem, velikim kakor vojašnica v Ceških Budjejovicah in nad njo dva aeroplana, eden na levi, drugi na desni, sredi med njima pa je bilo raztegnjeno platno z velikim napisom:

*K. u. k. Gottes Hauptquartier.**

Generala Bieglerja sta snela iz avtomobila dva angela v uniformi vojnih orožnikov, ga prijela za ovratnik ter odvedla v poslopje, gor v prvo nadstropje.

«Vedite se spodobno pred gospodom bogom», so mu rekli še zgoraj in ga porinili skozi vrata.

Sredi sobe, v kateri so visele po stenah podobe Franca Jožefa in Viljema, prestolonaslednika Karla Franca Jožefa, generala Viktorja Dankla, nadvojvode Friderika in šefa generalnega štaba Konrada von Hötzendorfa, je stal gospod bog.

«Kadet Biegler», je poudaril gospod bog, «vi me ne poznate. Jaz sem vaš nekdanji stotnik Sagner iz enajste marškompanije.»

Biegler je odrevenel.

«Kadet Biegler», se je spet oglasil gospod bog, «s kakšno pravico ste si prisvojili naslov generalnega majorja? S kakšno pravico ste se vozili, kadet Biegler, s štabnim avtomobilom po cesti med sovražniškimi pozicijami?»

«Pokorno javljam ...»

«Jezik za zobe, kadet Biegler, če govori z vami gospod bog!»

«Pokorno javljam», je še enkrat zajecljal Biegler.

«Torej ne boste držali jezika za zobmi?» je zavpil nanj gospod bog, odprl vrata in zaklical: «Dva angela sem!»

Vstopila sta dva angela s puško. Biegler je v njih spoznal Matušiča in Batzerja.

In iz ust gospoda boga je zvenel glas: «Vrzita ga v latrino!»

Kadet Biegler je nekam padal, v strašen smrad.

* * *

Nasproti spečemu kadetu Bieglerju sta sedela Matušič in sluga stotnika Sagnerja Batzer ter še vedno kvartala.

«Stink awer d' Kerl wie a Stockfisch»,* je rekel Batzer, ki je opazoval, kako čudno se obrača kadet Biegler, «muss d' Hosen voll ha'n.»**

«To se lahko vsakemu zgodi», je filozofsko rekel Matušič, «pusti ga, menda ga ne boš preoblačil. Rajši razdeli karte!»

Nad Budimpešto se je že videla zarja luči in nad Donavo je preskakoval reflektor.

(Nadaljevanje sledi.)

* C. in kr. božji glavni stan.

UREDNIŠTVO: ULICA MONTECCHI, št. 6, III. nad. — Telefon štev. 93-808 in 94-638. — Poštni predal 502. — UPRAVA: ULICA SV. FRANCISKA št. 20. — Telefonska št. 73-38. OGLASI: od 8.30-12 in od 15-18 - Tel. 73-38. Cene oglasov: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 60, finančno-upravni 100, osmrtnice 90 lir. Za FLRJ: Za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 10 din.
Odg. urednik STANISLAV RENKO. — Tiska Tržaški tiskarski zavod. — Podruž.: Gorica, Ul. S. Pellico 1-II., Tel. 1 1-32 - Koper, Ul. Battisti 301a-I, Tel. 70.

NAROČNINA: Cona A: mesečna 260, četrtletna 750, polletna 1400, celoletna 2600 lir; cona B: izvod 3, mesečno 70 din; FLRJ: izvod 4.50, mesečno 90 din. Poštni tekoči račun za STO-ZVU: Založništvo tržaškega tiska, Trst 11.5374. — Za Jugoslavijo: Agencija demokratičnega inozemskega tiska, Ljubljana, Tyrševa 34 - tel. 20-09, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 6-1-90332-7. — Izdaja Založništvo tržaškega tiska D.Z.O.Z. - TRST